ڕۆبن و ناتاشا

گفتوگۆی پشت سەگەکان

ناوی کتێب: پەیامی وریایی بەرگی ٢.

نوسەر: د عومەر عەلی

دیزانی ناوەوە: عبدالله خاکی

دیزاینی بەرگ: توانا ئەحمەد

چاپخانە:

تیراژ:

نرخ:

ژمارە (   )ی ساڵی (   )ی

لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانە گشتیەکان پێدراوە

پەیامی قیبلە

ڕۆشنبیریی گشتی و ئیسلامی . زانست و ئیمان

گفتوگۆی پشت سەگەکان

دەروازە

ژیانی دونیا پێدراوێکی خواییە بۆ تاقیکردنەوە، لە گشت دۆخەکاندا نابێت ئەوە لەبیر بکەیت کە تۆ لە هۆڵی تاقیکردنەوەدایت، پێچەوانەی تاقیکردنەوە دونیاییەکان، لە دونیادا تاقیکردنەوە کاتەکەی دیاری کراوە، بەڵام تاقیکردنەوەی خوایی دیاری کراو نی یە، نازانیت کەی کۆتایی پێدێت، هەیە ئاسایی کاتەکان تێدەپەڕێنێت و دەڵێ: کە پیربوم دەگەڕێمەوە! هەروەك تەلەبە تەمەبەڵەکان کە سەعی ناکەن تا ئەو کاتەی دەڵێن سبەی تاقیکردنەوەیە، هەشە لەناو هۆڵی تاقیکردنەوەکەشدا جموجوڵ و فیشقیاتی زۆر دەکات، ئەوانەش ئەو قوتابیانەن کە نەك مامۆستاکان بەڵکو قوتابیەکانیش لێیان بێزارن، ناوبانگی باشیان نی یە، جگە لەوەی ئایندەی باشیشیان نی یە.

بیهێنەرە بەرچاوی خۆت کە تۆ لە هۆڵی تاقیکردنەوەدایت! مامۆستا بڵێ: بە زویی وەڵام بدەنەوە! چون هەرکات بمەوێت کۆتایی بە تاقیکردنەوەکە دەهێنم، ئەوکات ئەگەر قوتابی ژێر

بێت، چرکەش بە فیڕۆ نادات، هەوڵ دەدات بە خێرایی هەرچی پرسیارە وەڵامی بداتەوە، چون کات کوشتن و فیشقیات و جموجوڵ لە بەرژەوەندی ئەودا نی یە.

تاقیکردنەوەی قیامەتیش هەروایە! نا بەو شێوەیەش نی یە، بەڵکو جیاوازیەکی هەیە! خۆشبەختانە جیاوازیەکەی لە بەرژەوەندی ئێمەدایە!

حەز دەکەم لێرەدا بوەستیت! بەڵێ بوەستە! یەك خولەك بیربکەرەوە بزان جیاوازی تاقیکردنەوەی دونیای و تاقیکردنەوەی خوایی چی یە؟... سەیری خوارەوە مەکە، وەڵامەکەی خۆت لەگەڵ خوارەوەدا بەراورد بکە!

ئەمەش وەڵامەکەیەتی:

تاقیکردنەوەی دونیای پرسیارەکان نەزانراوە.

تاقیکردنەوەی خوایی پرسیارەکانی زانراوە.

گفتوگۆی پشت سەگەکان

کەواتە لە بەرژەوەندیدایە، ئەوەی ئەم چیرۆکانە دەخوێنێتەوە ڕۆژێك لە ڕۆژان بەشداری تاقیکردنەوەی دونیای کردوە، چەند دڵخۆش بوە ڕۆژێك لە ڕۆژان مامۆستا لە کاتی وانەدا یان پێش تاقیکردنەوە ئەگەر بە ئاماژەش بێت ئاماژەی بە پرسیارێك کردبێت کە گرنگە بۆ تاقیکردنەوە.

لەبیرمە لە پۆلدا مامۆستا کە ئاماژەیەکی لەو شێوەی بکردایە لە سوچێکی کتێبەکەدا دەمنوسی گرنگە بۆ تاقیکردنەوە، زۆرجار سوچێکی کتێبەکەشم دەنوقاند بەناو کتێبەکەدا بۆ ئەوەی لەبیرم بێت.

ئەگەر قوتابی هەمو پرسیارەکان بزانێت و دواتر دەرنەچێت، دەبێت خوێندنەوەی خەڵکی بۆ ئەو قوتابیە یان هەتا بیانوی خۆشی چی بێت! باوەڕناکەم لۆژکیەن کەس پشتگیری بکات، هەموی دەڵێت: ئەگەر تۆزێك مێشکت هەبوایە دەردەچویت! حەتمەن کەمتەرخەمبویت! تۆ چ جۆرە قوتابیەکیت

گفتوگۆی پشت سەگەکان

پرسیارەکانیشان پێداویت کەچی هێشتا کەوتیت! بەڕاستی تۆ شایەنی هیچ نیت!

لە گوندەکاندا بۆ قوتابی تەمبەڵ دەڵێن: بەخوا هەر بۆ شوانی باشیت! باوکم زۆرجار بە هەندێك لە سیاسیەکان دەڵێ: بەخوا من بە شوانیش نایانگرم.

لەوەیە بڵێی ئەم باسە چ پەیوەندی بەم باسەوە هەیە؟ بەڵام هەیەتی، زۆریش هەیەتی...

زۆرجار ئێمە بۆ ڕاکردن لە دەست ژیان بەدوای سەرابدا دەگەڕێین، خوای گەورەش دەیخاتە پێش چاومان کە ئێمە بە نارەحەتی لە دایك بوین و بەردەوامیشی دەبێت، چون جێگەی ژیانی حەقیقی دونیا نی یە.

(لَقَدۡ خَلَقۡنَا ٱلۡإِنسَٰنَ فِي كَبَدٍ)[1]

---

[1] البلد ٤

بەڕاستیی ئێمە ئادەمیزادمان بە شێوەیەك خوڵقاندووە، كە بەردەوام لە هەوڵدان و زەحمەت و مەینەتدا بێت.

وَمَا هَٰذِهِ ٱلۡحَيَوٰةُ ٱلدُّنۡيَآ إِلَّا لَهۡوٞ وَلَعِبٞۚ وَإِنَّ ٱلدَّارَ ٱلۡأٓخِرَةَ لَهِيَ ٱلۡحَيَوَانُۚ لَوۡ كَانُواْ يَعۡلَمُونَ)[2](

ژیانی ئەم دنیایە جگە لە گەمە و گاڵتە و یاری شتێکی تر نیە... (واتە بێ نرخە و ئەوە ناژی خەڵکی ئاوا پەلاماری دەدەن و ستەم لە پێناویدا دەکەن) بەڕاستی ماڵی قیامەتیش و ژیانی ناو بەهەشت ، هەر ئەوە ژیانە (شایستەی ئەوەیە کە ئادەمیزاد هەوڵ و کۆششی بۆ بدات)، ئەگەر بیانزانیایە و تێبگەیشتنایە.

بۆ ئەوەی لە تاقیکردنەوە دونیاییەکان سەرکەوتن بە دەست بهێنیت، دەبێت هەوڵی زۆر بدەیت، بۆ ئەوەی لە تاقیکردنەوە قیامەتیەکانیش سەربکەویت دەبێت هەوڵ بدەیت، سەرکەوتنی حەقیقیش ئەو سەرکەوتنەیە کە هەمیشەیی بێت، ئەویش بە

[2] العنكبوت ٦٤

گفتوگۆی پشت سەگەکان

گوێڕایەڵی خوای گەورەو پێغەمبەرەکەی محمد درودی خوای لەسەر بێت دەبێت.

(وَمَن يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا)[3]

گوێڕایەڵی و هەستکردن بەو چاودێریە ژیانی تێدایە، ژیانێکی حەقیقی، وات لێ دەکات وەك مرۆڤ مامەڵە بکەیت، نابینی لە جێگەیەکدا کامیرا دەبینین چۆن خۆمان ڕێك و پێك دەکەین، زۆرجار بە خێرایی شێتانە سەیارە لێدەخوڕێن! کە کامیراکەمان بینی دەبین بە مرۆڤ، هێواشی دەکەینەوە بە جۆرێك گەر توشی ڕوداوێکیش ببین زیانەکەی زۆر کەم بێت، گەر پێش کامێراکە پێکدادانێك ببێت کارەساتی گەورە دەخولقێنێت، کەناڵەکان ژورێکیان هەیە بۆ چاککردن و ڕێکوپێك کردنی کارمەندەکان، بۆ ئەوەی کە ڕۆشتنە بەردەم کامێرا بە جوانی دەرکەون، بۆ؟ چون خەڵکی دەیان بینێت! ژیان چەند جوان دەبێت گەر هەستی ئەو چاودێریە بەردەوام هەبێت!

---

[3] الأحزاب ٧١

گفتوگۆی پشت سەگەکان

لە ژورە تاریکەکان و لە پشت کامێراوە زۆر شت بۆ مرۆڤەکان ڕێدەکەوێت، گەر هەستی ئەو چاودێریە نەبێت مرۆڤ لە مرۆڤ بونەوە دادەبەزێت بۆ ئاستێکی زۆر نزم، بەڵێ زۆر نزم، نزمتر لە مرۆڤیش؟ نەخێر نزمتر لە ئاژەڵیش!

(أُولَٰئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ)[4]

نابینی کەسانێك بە دزیەو کارگەلێك کە دەکەن و دواتر ئاشکرا دەبێت چۆن توشی شۆك دەبین، دیومە زۆر بە بەزەیی و ڕۆح سوك، بەڵام بۆ ئەو کارە داوای سزایەکی کردوە بۆ بکەرەکانی زۆر سەختتر لە سزا یاسایی و شەرعیەکانیش.

مرۆڤبون جێگەی ڕێزە لای خوای گەورە، یاسا قورئانیەکانیش داوای مومارەسەی ئەو مرۆڤبونەی کردوە لێمان، کە لە یاساکان لاماندا بۆ ئاستی خوار ئاژەڵ دادەبەزین.

---

[4] الأعراف ١٧٩

کەواتە ئەوە خۆمانین خۆمان دادەبەزێنین، خوای گەورە کەرەستەی بەرزبونەوەی هەم پێداوین و هەمیش ڕینومی کردوین بۆ سەری، وە زۆرجار بە لۆژیکی بەراوردکارانە دەشیخاتە پێش چاومان کە ئایا ئەوەو ئەوە وەك یەك وایە؟ تا بیر بکەینەوە!

(هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ)[5]

بێگومانیش کە یەکسان نین، جا زانستیش ئەوەندەی بە خوێندن بەرهەم دێت زیاتر لەوە بە بیرکردنەوە، نابینی لە وڵاتانی خەوتو وەك دەق دەقەکان لەبەر دەکەن! بەڵام تێگەشتنیان نی یە لەگەڵ دەقەکاندا، بۆیە زۆرجار لە تێگەشتنی دەقەکاندا کێشە دروست دەبێت، یان لە ئامانجی دەقەکاندا.

لە قورئاندا دەقێك نی یە ناوی هیچ جۆرە موخەدەراتێکی تێدا بێت و باسی حەرامی بکات، بەڵام لە حەرامێتی مەشروباتی

---

[5] الزمر ٩

سەرخۆشکەرو ئامانج تێیدا ئەوە ڕون بوەتەوە هەرچی زیان بە ژیری مرۆڤەکان بگەیەنێت نەك حەرامە ڕوخاندنی پایەیەکی گەورەی قورئانیە، چون قورئان ٥ پایەی سەرەکی بۆ ژیان و ڕێکخستنی مرۆڤەکان کێشاوە، کە ئەوانیش پاراستنی: دین، جەستە، ژیری، وەچە، ماڵ، کە بەناوبانگن بە (المقاصد الخمس) وەیان (کليات الخمس)[6].

بۆیە لە دینی ڕاستی ئیسلامدا بیرکردنەوەو ئەقڵ جوڵان و بەراوردکاری ڕۆحی شەریعەتە، ئەمڕۆ کەسانێك ئەو هێزانە لەناو تەیارە دینیەکاندا لە کاریان خستوە، هەروەك چۆن کەسانێکی تریش کردویانە بە بیانوی بۆ خۆلادان لە تاقیکردنەوەکە.

مرۆڤ پێویستە بیربکاتەوەو داهێنان بکات، نەك بیربکاتەوە تا خۆی لە بازنەیەکدا هەردەم بخولێنێتەوەو پرسیار بەدوای پرسیاردا هەر نەگات بە ناوەرۆك و حەقیقەت، ئەوەی کێشەی

[6] http://almoslim.net/node/284305٢٠١٩/٠٦/١٠ ڕۆژی سەردانی کردن

گفتوگۆی پشت سەگەکان

منه لەگەڵ ئەوانەی بەناوی تازەگەریەوە یان فەلسەوە قسە دەکەن ئەوەیە هەردەم گومان بڵاو دەکەنەوە، هەروەك چۆن خۆشیان لە گوماندا دەژین، دینیش ئەوەی گرنگە بۆ کایەی ژیان لە شێوەی یەقین، دڵنیایی چەسپاندویەتی، هەتا شتێك کە گومانێکی چکۆلەشی لەسەر بێت ڕەدی کردوەتەوە هەتا ئەگەر کارەکەش بۆ خۆی چاك بێت، بۆ نمونە تۆ نەزانیت سبەی ڕەمەزانە یان نە، ئەگەر بە ڕۆژوش بیت هەروەك ڕەمەزان خوای گەورە ئەو کارەی ناوێت، چون دڵنیایی بە نسبەت دینەوە گرنگترە تا خودی کارەکە، ئەڵبەت بۆ ژیانیش و ژیان بە دڵنیاییەوە ئێجگار خۆشە، ڕۆحی دینیش دەیەوێت ئەو خۆشبەختیە ببەخشێت بە مرۆڤەکان، دڵی پڕ بێت لە دڵنیایی نەك لە گومان و سەدان ئەگەر، داننان بە دروستکەری ئەرزو ئاسمان و بونی حەقی خوا لە پێش پەرستنەوەیە، ١٣ ساڵ لە مەککەدا پێغەمبەر درودی خوای لەسەر بێت لەسەر ئەم حەقیقەتە کاری کرد، تۆ کە نەیناسی چی دەپەرستیت؟

گفتوگۆی پشت سەگەکان

ئەمڕۆ کەسانێك هەروا بە ئاسانی لە دین پەشیمان دەبنەوە، یان بەلایەوە ئاساییە کە پابەند نەبێت پێوەی، هۆکارەکەی ئەوەیە بە چاکی نەیناسیەوە.

ئێمە چون لە چوارچێوەی وڵاتدا نەژیاوین و هەروا هەمەجی هێناومانە، لەبری وڵات حیزبمان هەبوە، لەبری حیزبیش باڵمان هەبوە، لەبری باڵیش مەزاجمان هەبوە، لەگەڵ پەروەردەیەکی زۆر نا تەندروست و شێواو، شتگەلێکی جوان کە بوە بە کەلتوری تێماندایە لە ئیسلامەوە وەرمانگرتوە، کە دەگەینە ئەوروپا زۆر کاری نا یاسایی دەکەین، چون لە حەقیقەتی کاری نایاسایی تێنەگەشتبوین، کورد هەیە هەر لە یەکەم ساڵی گەشتنی بە ئەوروپا ١٠ ساڵ و ٢٠ ساڵ و هەتا زیندانی هەتا هەتایی بۆ بڕاوەتەوە، لە ئەنجامی کارێك کە زۆریش بەلایەوە سادە بوە، گەنج هەیە دەستی بۆ ئافرەتی منداڵ بردوە، وتویەتی کورە دەی خۆ ئازادیە، یان گەر پێشی ناخۆش بێت دواتر لەبەر خۆی لە ڕوی نایەت هیچ بڵێ! نەیزانیوە ئەوەی ئەو کردویەتی دەستدرێژیە، نەك تەنها دەستدرێژی سێکیسیش، بەڵکو شکاندنی

گفتوگۆی پشت سەگەکان

شکۆی مرۆڤە، تۆ کە پابەند نیت بە دینەوە یاسا سزای بۆ داناوە، هەربۆیە سزا دینیەکانیش هەیە بۆ پاراستنی شکۆی مرۆڤەکانە، خۆ ئەگەر ڕۆحی دینەکەش لەناو هەر کۆمەڵگەیەکدا نەما ئەوسا زانینی یاساش سودی نابێت و دەسدرێژیەکان هەردەم نەك بونیان دەبێت فراوانیش دەبن، ئەوروپا ئەو ڕۆحەیان کوشت بۆیە ئێستە لە سەرگەردانیدان، سەرگەردانی لای ئێمەی کورد پەیوەستکراوە بە کەرەستە مادیەکانەوە، بۆیە کە ئەوروپیەك خۆی دەکوژێت دەڵێن باشە بۆ خۆی کوشت! لە چی کەم بو؟ ئەوە خاڵی جەوهەریەو تێگەشتنی دەوێت.

لە دەیان مەجلیسی کوردەواریدا دانیشتوم و باسی ئەوروپایان کردوە کە لای ئەوان هەمو شتێك ئاساییە چون دینیان نی یە! ئەوانە هەموی بە شێوەیەکی نسبی ڕاستە، مرۆڤ بە شێوەیەکی سروستی خراپە ڕەد دەکاتەوە، هیچ شتێك نی یە لەوانەی دین سزای بۆ دانابێت و لە زەمینەی واقعیدا کارێکی ئاسای بێت.

گفتوگۆی پشت سەگەکان

ئیسلام بە شێوەیەکی زۆر جوان ئەوەی کە گرنگە بۆ ژیان و پاراستنی پەیوەندیەکان بنەمای بۆ کێشاوە، پەیوەندیە کۆمەڵایەتیەکان زۆر وردەکاری باسکراوە، سیاسیەکان بنەمای سەرەکی بۆ داناوەو دایناوە کەسانی ئاقڵ، چاوکراوەو بە حیکمەت هەستن بەو کارەو لە ژێر ڕۆشنایی ئەو پایانەدا کە بە ٥ پایە ناومان برد باقیەکەی تەواو بکەن.

تێگەشتن لەو پایانە زۆر گرنگە، هەرگیز لەیادم ناچێت لە نفوسی دەربەندیخان بوم، پیاوێك مەعمەلاتێکی هەبو، کارمەندەکەش دەیگوت کاکە گیان ئەم ئیشەی تۆ نا تەواوی تێدایەو دەبێت تەواویان بکەیت، ئەویش تورە بو! وتی: ان شاء الله ئێوە لەم هەڵبژاردنەی داهاتودا دەدۆڕێن و دواتر منیش کارەکەم سەر دەگرێت، منیش وتم: مامە گیان ئەو کارە پەیوەست نی یە بە یەکیەتیەوە، خۆ هەرحیزبێکی تر بێت نفوس ناسوتێنێت و لە سفرەوە دەستپێبکاتەوە.

گفتوگۆی پشت سەگەکان

ئەقڵیەتی سفرکردنەوە لەناو کورددا ئاستەکەی لە ئاستێکی باڵاشدایە ئەڵبەت ئەفسوس.

بەرپرسیاریەتی تەنها ئەوە نی یە کارەکەت بەباشی ئەنجام بدەیت، بەڵکو دەبێت پارێزگاری لە بەها مەعنەویەکانیشی بکەیت.

هەیە کارەکانی بە باشی ئەنجام دەدات، زیاتر لە کاتی خۆشی ئیش دەکات، بەڵام هەر کە ویسترا یان وتیان تەواو هەوڵ دەدات فەرمانگەکەش لە بنەوە بهێنێت، هەرچی کردوە بەلایەوە ئاساییە تێکی بداتەوە، ستەم لە خۆی، لە ماڵ و منداڵی، دەوروبەری، تا دەگاتە وڵاتەکە بگەیەنێت.

دینیش بەرپرسیاریەتی خستوەتە ئەستۆمان، وە خودی خۆمان گەورەترین بەرپرسیاریەتیمان لەسەرە، بەرپرس بون واتە ئیش کردن، تەكلیفە نەك تەشریف.

گفتوگۆی پشت سەگەکان

گەر یاسا نەبێت بۆ پاراستنی تەکیفەکە دەکرێت بە تەشریف، دینیش یاسای داناوە، داواشمان لێکراوە کە پابەندی بین، ئەوەی کە زۆر گرنگە بۆ پاراستنی تەکلیفەکان کراوە بە ئامانج و و مەقاصد، نەگۆڕە تا بە ئارەزو گۆڕانکاری تێدا نەکرێت، بەرژەوەندی گشتی لە نەگۆڕەکانی شەریعەیە، ئەمڕۆ ناوی گۆڕانیان کردوە بە چەکێکی جوان بە دەستەوە دژی دین کە دین دژی گۆڕانکاریە، لە بنەڕەتیشدا وا نی یە، دین داوای گۆڕانکاری دەکات، هەردەم لە چاکەوە بۆ چاکتر، ئەوەی نەگۆڕە بواری عەقیدەو ئەخلاقە، کە بە گۆڕینی عەقیدە شتگەلێکی تر دەبێتە جێگرەوە کە هیچ بەهایەکی نی یە، گۆڕانیش لە ئەخلاقدا بێ ئەخلاقیە!

گەرنا ئەوەی دەبێتە مایەی پێشکەوتن زۆرینەی هەرە زۆری لە ساحەی موباحدایە لە شەرعدا.

کەسانێك بۆ ئەوەی وا نیشانی بدەن کە ژیریان لە ئاستێکی باڵادایەو پابەند نابن بە دەقە کۆنەکانەوە ئەڵبەت وەك ئەوان

گفتوگۆی پشت سەگەکان

دەڵێن! دێن یەکەم شتێك کە دەیگۆڕن ئەخلاقیانە! نازانێت خۆی بکات بە چ تەیرێك تا باوەڕی پێ بکەن ئەم کەسێکی کراوەیەو ئەقڵی تازەیە، هەیە ئیتر بەردەبێتە جەستەی خۆی بە دەفتەر تێیدا سەرف دەکات، لوتی دەبڕێت، کورتی دەکاتەوە، قنجی دەکاتەوە، پانی دەکاتەوە، لاری دەکاتەوە، سلیکۆن دەکاتە جەستەی، دواتر دەری دەهێنێت، لێی دەبڕێت، زیادی دەکات، ئیتر فیلمێکە بۆ خۆی.

ئەوانەی گۆڕانکاری دەکەن و سەرقاڵن بە کارگەلێکی گرنگی بواری گۆڕانکاری و پێشکەوتنەوە زۆرینەیان خۆیان لە یاد چوە، زۆر کەسی زانا دەناسم ڕیش و قژێکی درێژی هەیە نەك وەك عەقیدەو دین بەڵکو دەرفەتی نی یە چاکیان بکات، ئەمڕۆ لەناو کوردی خۆماندا هەمان مۆدێلی قژ و ڕیش هەیەو پێشکەوتنە، بەڵام موجەڕەد ئەگەر کەسەکە نوێژ بکات ئەوە دواکەوتنە!

ڕۆبن و ناتاشا

گفتوگۆی پشت سەگەکان

ڕۆحی حەقیقی لەناو زۆرینەی چینەکاندا بەناوی جیاوازەوە دەکوژن! لەو نێوەندەدا کەسانێك بە سالمی دەردەچن کە پابەندبن بە دەقە پیرۆزەکانەوە، تا زیاتر هەست بە کامیرا خواییەکە بکەیت زیاتر سەلامەتیت، ئەگەر هەستت کرد ناوچەکە بێ کامیرایەو چاودێری لەسەر نی یە ئەوسا کۆمەڵێك کەسیش بە خۆیەوە دەکوژێت، دەبێت خۆشحاڵ بین بەوەی کە تەنها خۆی بکوژێت.

کوردی خۆمان هەیە تەمەنێکی تەواو کاملیشی هەیە هەر چاوەڕێی موعجیزەیە، دەیەوێت لە پڕ ببێتە کوڕێك، کە لە کوردەواریشدا بیستومانە لە پڕ نابیت بە کوڕێك! سەردەمی موعجیزەش کۆتایی پێهاتوە، خوای گەورە کە قورئانی دابەزاند خودی قورئانەکە موعجیزەیە، پابەندبون پێوەی موعجیزە دەخولقێنێت! سەیرە وایە؟ نا هیچ سەیر نی یە، کە پراکتیزەی دەکەیت لە ژیاندا موعجیزەکە لە خودی خۆتدا ڕۆژانە دەیبینی.

گفتوگۆی پشت سەگەکان

قوتابی زانکۆ بوم لە دوکانێکی لەفەو پیدزە کارم دەکرد، نزیك بو لە چەند دیسکۆو بارەوە، ئیتر هەمو شەممان و یەك شەممانێك بە کۆمەڵ و بەتاك دەمدی ئەو خەڵکە چیان بەسەر دێت بەهۆی سەرخۆشیەوە، لای خۆمان دەڵێن ئەوروپیەکان ئاقڵن کە دەخۆنەوە، بەڵام کێشەی خواردنەوە کحولیەکان ئەوەیە ئەقڵ ناهێڵێت، شەڕو پێکدادانەکان بەهۆی خواردنەوەی کحولەوە لە ئاستێکی باڵادایە، زیانە مادیەکان بێ شومارە، گیانیەکان بە تەواوی تێبینی کراوە، بەهەمو شێوەیەك و خراپی دەسەلمێنن و بە دەق خۆیان ئاماژەیان پێکردوە، کە نەخواردنی مەشروباتە سەرخۆشکەرەکان پارێزراوترینە.

Not drinking
alcohol is the
safest approach[7]

ئەوە موعجیزە نی یە تۆ لەو هەمو کێشە بەدوربیت تەنها بە نەخوارنەوەی، لە بەرانبەر ئەوەشدا دین بە دیلی بۆ داناویت، هەرچی مەشروباتی تر هەیە حەڵاڵە، تەنها سەرخۆشکەر حەرامە!

ئەمە نمونەیەکی فیزکیە بۆ ئەوەی ژیریت سەلامەت بێت دوربکەوە لە مادەی سەرخۆشکەردەبینی: جەستەت سەلامەت دەبێیت، پارەو ماڵ و شتومەکت سەلامەت دەبێت، توشی زیانەکانی نابێت، ئەی ئەوە موعجیزە نی یە.

[7] https://www.drinkaware.co.uk/alcohol-facts/health-effects-of-alcohol/fertility-and-pregnancy/alcohol-and-pregnancy/?gclid=CjwKCAjw__fnBRANEiwAuFxET6tc9X7suL1u-ET6AMQ5h4vneJ9kcKpZ-9zVKT3crmR2ogzAXmvnHRoCy-oQAvD_BwE٢٠١٩/٠٦/١٠ ڕۆژی سەردانیکردن

گفتوگۆی پشت سەگەکان

هەیە سەدان مادەی مەعنەوی دەخوات و لە سەرخۆش خراپتری بەسەر دێت، دونیایەکی جەنجاڵی لە زهنی خۆیدا دروستکردوە، بوەتە کێشە بۆ خۆی و ماڵ و منداڵ و کەسوکارو دەوروبەری، بۆ نمونە کاریگەرە بە فەیلەسوفێکەوە کە بە چەندین سەدە لە پێش ئیسلامەوەیە، کەچی دژی قورئانە بەناوی ئەوەی قورئان کۆنەوە پێش ١٤٠٠ ساڵ دابەزیوە!

لە کاتێکدا دەقە قورئانیەکان پارێزراوە، بەڵام ئەوان پارێزراویش نین، هەروا یەك دو پۆستکرا کە گاڵتە ئامێزو خۆش بو بەناوی تەڵاقی بارام بەگەوە، ئیتر فەیسبوك پڕ بو لە تەڵاقی بارام بەگ و تلاقی وایان بڵاو دەکردەوە گریسەکەی پێوە بو کورد دەڵێ هەڵمی لێ هەڵدەستا، بارام بەگیش بە ڕەحمەت بێت باوای هاوڕێیەکمەو وتی مردوە، تا ئەو کاتە وامزانی ماوە!.

زۆرێك هەولێری دەرێ لە خۆڕا دونیایەکی خەیاڵی بۆ خۆی دروست کردوە، دونیایەکی سەراب! بەشێوەیەك ناتوانێت پلە

بەندی کاری بۆ بکات، زۆر لەم جیلەی تازە دەترسم، دەیەوێت بە دوعا لە کونی سۆبەکەوە ١٠٠ لیرەی بۆ بخرێتە خوارەوە ئەمە لەناو دیندارەکاندا، ئەوانی تریش دەیانەوێت لە ئەوروپا ئافرەتێکی دەوڵەمەند دڵی لەم گەنجە موفلیسە بچێت و دواتر سەروەتەکەی بۆ بەجێ بهێڵێت، عەجەب دین دایناوە پیاو ژن بهێنێت شتێکی بۆ دیاری بکات، ئێستە گەنجانێك پەیدابون چاویان لەوەیە ژنێك بهێنن و دەوڵەمەندیان بکات!

هەشە دەڵێن مادام لە ئەوروپا ئافرەت دەست دەدات، یان لە کوردستانیشدا دۆخێك دروست بوە کە دەتوانیت حەزی خۆتی تێدا کپ بکەیتەوە دەیکات بە جێگرەوەیەك بۆ ژیانە حەقیقیەکە، کەسم نەدیوە لە کاری بەدڕەوشتیدا ڕۆچوبێت و سودی وەرگرتبێت، ئیلا باجەکەی داوە، گەر لە دین و یاساش دەرباز بوبێت هەر لە ژیانیدا بە شێوەیەکی تر باجەکەی داوە، هەیە گەڕاوەتەوە ئەمە لە باشترینەکانیانە کە هەرگیز ژیانێکی پڕ ئارامی تەواوی لەگەڵ خێزانیدا نی یە، چون بەراوردی دەکات بەوانەی کە ڕابیواردوە لەگەڵیان وە ترسی لەوەی خۆشی هەیەو

بە گومانە، وەك وتم دینیش كار لەسەر یەقین دەكات نەك گومان، هەشە چون ئەو كارەی كردوە ناتوانێت بچێتە چوارچێوەی ئەو پرۆسەوە یان كاتێك دەچێت زۆرینەی خۆشیەكانی ژیانی لەدەست چوە، بەڵام گەر بە ڕێگە دینیەكەی بێت گریمان خیانەت و ترازانیش لە لایەنێكیاندا بەدەركەوت، بەڵام بەرانبەرەكە دەتوانێت درێژە بە ژیانی خۆی لەگەڵ كەسێكی تردا بدات، ئەو دەبێت باجی خیانەتەكەی بە بیركردنەوە لە خیانەتەكەوە بداتەوە.

تەنها دەقانێك بە پارێزگاركراوی مابێتەوە قورئانە، پابەند بون پێوەی موعجیزە دەخولقێنێت، دوری لێوەی خۆ دزینەوەیە لە پرسیارەكان و دواتر خودی خۆت لە تاقیكردنەوەكەدا دەكەوێت، بەڵێ خودی خۆت.

بەرپرسی بەشی پەیوەندیەكان بوم لە زانكۆی لەندەن بۆ زانستە مرۆییەكان، سەفەرێكی زۆرم بۆ دەهاتە پێش بۆ شارو وڵاتەكان، زانكۆ گرنگیەكی ئێجگاری بە بواری پەیوەندیەكان

دەدا، بۆ نمونە گرێبەستی دەکرد لەگەڵ زۆر ناوەندی زانستی و زانکۆدا بۆ فراوانکردنی بەشەکان، دەستکەوتنی مادە زانستیەکان، گۆڕینەوەی قوتابی، گۆڕینەوەی بڕوانامە، سەرپەرشتیاری توێژینەوە لە ڕێگەی زانکۆکانی ترەوە، وە هەروەها...

بۆ ئەو مەبەستانە تکتی ئەم وڵاتانەم بۆ بڕاوە کە سەردانیان بکەم و زۆری پەیوەندیەکانیش پێشتر ڕێکخراوە لەگەڵ زانکۆو ناوەندە ئەکادیمیەکاندا، لەو وڵاتانە لە سلێمانەوە بۆ:

تورکیا، فینلەندا، سوید، دانیمارك، نەرویج، ئیتالیا، ئەڵمانیا، ئیسپانیا، بەریتانیا، ڕوسیا، لاتیڤیا، ئیستۆنیا، پۆڵەندا، ئۆكرانیا.

لە هەندێك لە وڵاتەكاندا خۆم بە تەنها بوم، بەڵام لە ڕوسیاوە بۆ وڵاتەکانی دەوروبەری هەردەم هاوکارو هاوڕێم هەبوە بۆ گرێبەست و سەردانە سەرەکیەکان.

گفتوگۆی پشت سەگەكان

یەكەم بە یەك گەشتن و وەك هاوكارو هاوپیشە لە ڕوسا لەگەڵ دكتۆرە ناتاشا دا، هەروەها كەسێكی تر وەك ڕێكخەری گواستنەوەكان و هوتێل و ئەو شتانە.

كات دیاری كراوە لە فڕۆكەخانەی مۆسكۆ یەك بگرین و ٣ قۆڵی سەردانی وڵاتەكانی دەوروبەری ڕوسیا بكەین بۆ گفتوگۆو دانیشن لەگەڵ زانكۆكانداو دواتر ئەنجامدانی گرێبەستەكان.

عومەر عەلی: مۆسكۆ، لە فڕۆكەخانە بە تەلەفۆنە، سڵاو ناتاشا، عومەر عەلی م.

ناتاشا: سڵاو ئوما ئەلی كێیە!

عومەر عەلی: لە لایەن زانكۆوە.

ناتاشا: ئۆو بەڵێ بەڵێ، ئوما ئەلی ئێستە تێگەشتم.

رۆبن و ناتاشا

گفتوگۆی پشت سەگەکان

عومەر عەلی: دەزانم لەسەر زوبانتان قورسە، بۆیە بانگم بکە به ڕۆبن.

ناتاشا: ڕۆبن، ئێ باشە، ئەمەیان ئاسانە، من ڕۆبنم خۆش دەوێت، بە گشتی گیانداران بە تایبەت سەگ هەرچەند ئێستە لە کێشەدام بەهۆی سەگەکەمەوە.

ڕۆبن: کێشەکەتان چی یە؟

ناتاشا: ڕاستی یەکەمجارمە لە ژیانمدا سەفەر بکەم بۆ دەرەوەی ڕوسا، سەگەکەم لەگەڵ خۆمدا هێناوە چون کەس نی یە لە ماڵ ئاگاداری بێت، ئێستە دەڵێن: یەکەم دەبێت جەوازی هەبێت، دوهەمیش ناهێڵن لەگەڵ خۆمدا بێت، دەڵێن جەوازیشی هەبێت دەبێت لە جێگەی جیاوازدا لە خوارەوە دایدەنێن.

ڕۆبن: بەڵێ، حەتمەن وایە، هەندێك هێڵی ئاسمانی ڕێگە دەدات سەگەکە لەگەڵ خۆت ببەیتە ژورەوە مەگەر کەسەکە لەو کەسانە بێت کە بە یاسایی سەگی لەگەڵە بۆ ڕاکێشان، بەڵام

گفتوگۆی پشت سەگەکان

ئەگەر سەگەکە بچوك بێت هەندێك هەیە ڕێگە دەدات وە دەبێت لەناو قەفەزدا بێت، چون کورسی بە سەگ نافرۆشن، دەبێت بیخەیتە بەرپێت ئەویش دەبێت پێشتر ئاگادارت کردبن[8].

ناتاشا: خۆزگە پێشتر ئەمەم دەزانی، تۆش سەگت پێ یە.

ڕۆبن: نا من باوەڕم بەم جۆرە کارە ئەسڵەن نی یە، سەگیشم پێ نی یە.

ناتاشا: ئەی چۆن دەزانیت؟

ڕۆبن: چیرۆکم زۆرە لەگەڵ سەگدا، ئەڵبەت لەگەڵ ئەوانەی کە سەگیان پێ یە، بە تایبەت ماری.

ناتاشا: ماری یشت لەگەڵ؟

ڕۆبن: نا وتم چیرۆکم لەگەڵ ماری هەیە، کەسێکی ترم لەگەڵە کە هاوکارمان دەبێت لەم سەفەرەدا، ئێستە ئێمە چاوەڕێین بێیتە

[8] https://people.com/pets/dog-plane-travel-rules-rights/

ژورەوە، گەر لە کاتی خۆیدا نەیەیت ناچار ئێمە دەڕۆین، تۆش تکتەکەت دەفەوێت، گەر نەشتان توانی هەر بێن، من زانکۆ ئاگادار دەکەم.

ناتاشا: حەتمەن دێم ئەمە یەکەم گەشتمە لە ژیانمداو دەستبەرداری نابم، چارەیەك بۆ سەگەکەم دەدۆزمەوە.

ڕۆبن: پێویستە چارەی بۆ بدۆزیتەوە، نابێت بە هیچ شێوەیەك سەگ لەگەڵ خۆت بهێنیت، هاوکارەکەمان بۆ یارمەتی ئێمە هاتوە نەك بۆ سەگگرتن، جگە لەوەش هۆتێلەکانیش ڕێگە نادەن بە سەگ، کێشە دروست دەکات، دوای ئەوەش دونیایەك ئیشمان دەبێت لە پێداچونەوەی پرۆپۆزەڵی ڕێکەوتنەکان و چاککردنیان، چون پێشتر ئەم سەفەرانەم زۆر کردوە، زۆرجار زانکۆکان نەقد دەگرن لە پرۆژەی ڕێکەوتنەکانی ئێمەو داوای زیادو کەمی دەکەن، ئێ دەبێت قابیلیەتی ئەوەمان تێدا بێت بەجۆرێك دایبڕێژینەوە کە ئامانجەکان بپێکێت.

ناتاشا: چاوەڕێ بکە لە دەرگای ژمارە (..) بێگومان دێم.

گفتوگۆی پشت سەگەکان

ڕۆبن: چاوەڕوانم بە نیازی دیدار.

ناتاشا: هەلەو ڕۆبن، خۆتیت؟ خۆشحاڵ بوم، تۆ باشیت؟

ڕۆبن: سڵاو ناتاشا، سوپاستان دەکەم، منیش خۆشحاڵ بوم، ئەی سەگەکەت چی لێکرد؟

ناتاشا: هیچ چارێکم نەما، کەسێکم دۆزیەوە لەوێ ١٥٠٠ ڕۆبڵم پێدا کە بۆم بگرێت تا دەگەڕێمەوەو شتومەکی بۆ بکڕێت، ژمارەی پێداوم، زۆریش دەترسم درۆم لەگەڵ بکات و دواتر پێم نەداتەوە.

ڕۆبن: هیوادارم ڕاستگۆو ئەمانەت پارێزبێت ئەو کەسە، وە تۆش ڕزگارت ببێت لە سەگەکە!

ناتاشا: سەیرە، جا ئەو ڕاستگۆو ئەمانەت پارێز بێت سەگەکەم پێدەداتەوە، ئیتر ڕزگاربونی چی؟

گفتوگۆی پشت سەگەکان

ڕۆبن: ڕاستگۆی و ئەمانەت پارێزی لە دینی ئێمەدا زۆر گرنگە بۆیە خوازیار نیم کەس پێوەی پابەند نەبێت، وە هیوادارم تۆش واز لە سەگەکەت بهێنیت و هەوڵت لە پێناو مرۆڤایەتیدا بێت نەك خۆت خەریکی سەگ بکەیت.

ناتاشا: بەناوەکەی یەکەمجاردا زانیم مسوڵمانیت، ئۆما ئەلی، بۆیە دەستیشم نەهێنا تەوقەت لەگەڵ بکەم، چون دەزانم مسوڵمانەکان تەوقە ناکەن لەگەڵ ئافرەتدا، وتم با ئیحراج نەبیت، ڕۆبن سەگەکەم ئێجگار خۆش دەوێت تۆ بڕوا ناکەیت!

ڕۆبن: سوپاست دەکەم ئەوەندە تێگەشتنت هەیە کە دەستت نەهێنا بۆ تەوقە، بڕوا دەکەیت ناتاشا لای ئێمە هەشە مسوڵمانە لەناو ئافرەتەکاندا هێشتا ئەوەندە فەهمیان نی یە دەست ئەبەن بۆ تەوقەکردن، وە دەزانم خۆشت دەوێت سەگەکە بەڵام فەراغی خۆشەویستی مرۆڤ نابێت بە سەگ پڕبکرێتەوە، یانی ئەوەندە بەسە بۆ خۆشەویستی ئاژەڵ بەیناو بەین ببیینیت، نەك بەو

شێوەیە تەزحیەی بۆ بدەیت، ئەوەتا ئێستە ١٥٠٠ ڕۆبڵت داوە تەنها بۆ ئەوەی بۆت بگرن!

ناتاشا: بۆ لای ئێوە سەگ نی یە؟ یان بەجۆرێکی تر بڵێم ئێوە سەگتان خۆش ناوێت؟

ڕۆبن: لای ئێمە سەگ زۆرە، ڕقیشمان لێی نی یە، بەڵام ڕاگرتنی سەگ ئالیەتی خۆی هەیە، نەك بەم شێوەی ئەورووپاو ئەمەریکاو روسا کە قەدرێکی زۆر گەورەیان پێداوەو تەزحیەی زۆری بۆ دەدەن.

ناتاشا: ئالیەتی ڕاگرتنی سەگ لای ئێوە چۆنە؟ پێم خۆشە گوێیستی بم، هەروەك چۆن پێم خۆشە باسی ئەورووپاشم بۆ بکەیت.

ڕۆبن: لە فیقهی ئیسلامیدا باسی سەگ و چۆنیەتی ڕاگرتنی کراوە، بە تایبەت بۆ پاسەوانی و ڕاوکردن، لە دینی ئێمەدا سەگەکان ڕادەهێنین بۆ ئەوەی خزمەتمان بکات، وەك پاسەوانی

و ڕاوكردن، لە قورئانیشدا لە ٣ جێگەدا باسی سەگی كردوە[9]، نەك بەم شێوەی ئێوە، بیهێننە كونی ژورەوەو لەگەڵ ماڵ و منداڵدا بەخێوی بكەن وەك ئەوروپاش.

ناتاشا: یانی لە دەقی قورئاندا باسی سەگیش كراوە؟ سەیرە! حەز دەكەم بۆم باس بكەیت پێش باسی ئەوروپا؟

ڕۆبن: بەڵێ تەنها لە قورئاندا لە ٣ جێگە باسی سەگی تێدا هاتوە، ئەڵبەت وەك ناوی سەگ زیاتر لە ٣ جار هاتوە، بۆ نمونە لە چیرۆكی خەوتوە نەمرەكان، اصحاب الكهف[10]، ئەو سێ جێگەش جارێك نمونە بە كەسانێ دەهێنێتەوەو دەیان شوبهێنێت بە سەگەوە، لە سورەتی الأعراف ئایەتی ١٧٦، جارێكیش باسی ڕاهێنانی سەگ دەكات لە سورەتی المائدة

---

[9] https://www.albayan.ae/supplements/ramadan/quran/2014-06-30-1.2154693٢٠١٩/٠٦/١٠ ڕۆژەی سەردانی كردنی

[10] https://www.almaany.com/quran-b/%D8%A7%D9%84%D9%92%D9%83%D9%8E%D9%84%D9%92%D8%A8%D9%90/٢٠١٩/٠٦/١٠ ڕۆژەی سەردانی كردنی

ئایەتی ٤، جارێکی تریش ئەو سەگەی کە لەگەڵ ئەو کۆمەڵە گەنجەدا بون وەك وتم، کەواتە سەگ دەتوانرێت وەك ئالە بەکار بهێنرێت لە دینی ئێمەدا، ئالەتی خزمەتگوزاری، بۆت نی یە بیهێنیتە ماڵەوەو بەم شێوەی ئێوە خزمەتی بکەن و ببن بە قوربان و ساقەی، هەرکەس بەو شێوەیە بکات، تاوانبارەو دەبێتە هۆکاری سڕینەوەی چاکەکانی لای خوای گەورە.

ناتاشا: دیارە زۆری لێ دەزانیت، ئەی ئەوروپا چۆنە؟

ڕۆبن: ئەڵبەت لە ئەوروپا لایەنی باشی هەیە بۆ ڕاگرتنی سەگ، وەك لە قورئانیشدا ئاماژەی پێکراوە کە دەکرێت سەگ ڕابهێنرێت بۆ کاری خزمەتگوزاری وەك ڕاو بۆ نمونە، ئەورووپاش سەگیان وەك ئالە بەکارهێناوە بۆ نمونە بۆ دۆزینەوەی موخەدەرات، پارە، ڕاکێشانی کەسانی نابینا، ئەمانە هەموی چاکە، بەڵام نابێت بهێنرێتە ڕێزی مرۆڤەوە لە ماڵەوە بێت، ئەوانەشی کە دەیبەنە ماڵەوە کارەساتی یەکجار گەورە لەم بوارەدا خولقاوە، جگە لەوەی ئەو ماڵانەی کە سەگی تێدایە

بێزراوە، پیسن، هەتا ماڵێك سەگی تێدا بێت وەیان جگەرەی تێدا بکێشرێت مەرغوب نی یەو جێگەی تێبینیە، تەنها یەك نمونە کاتێك دەتەوێت شتێك بکڕیت چ سەیارە بێت چ شتومەکی ماڵ لە دەستە دوەکاندا وەك ئیمتیاز دەنوسن ماڵەکە سەگی نەبوە، یان جگەرە کێش نەبوە، چون هەر سەیارەو ماڵێك سەگی تێدا بێت یان جگەرەی تێدا بکێشرێت کاریگەری دەکاتە سەر بەهاو نرخەکەشی، جگە لەوەی چەندین کەسی خواردوە، بە تایبەت منداڵ، سەگەکان مەترسیدارن لە ماڵدا، چون سەگ لە بنەڕەدا هی ماڵ نی یە، لە بەریتانیا ٥ جۆریان زۆر تێبینی لەسەرە، لەسەروی هەمویانەوە سەگێکە پێی دەوترێت جاك ڕۆسل[11].

ناتاشا: چاکیان لێ دەزانیت ڕۆبن، ئیتر پێویستم بە زانیاری هەبو پەیوەندی بە تۆوە دەکەم ههە.

[11] https://www.starlimited.co.uk/blog/the-5-most-dangerous-dog-breeds-in-the-uk/

رۆبن و ناتاشا

گفتوگۆی پشت سەگەکان

ڕۆبن: ئەو کات و پارەی تۆ بۆ سەگ سەرفی دەکەیت بۆ کڕینی کتێب و خوێندوە سەرفی بکە زۆر جیاوازتر دەبیت.

ناتاشا: ڕۆبن من زۆر دەخوێنمەوە، ئەوەتا دەبینی دکتۆرەم و سەرکەوتوشم لە بوارەکەی خۆمدا، ئێستە هاوشانی تۆ پێکەوە کار دەکەین، دەزانم تۆ باڵا تری لەمن، دەتەوێت بەم شێوەیە ئەوە بسەلمێنیت!

ڕۆبن: نا ناتاشا لێکدانەوەی هەڵەی بۆ مەکە، بۆ نمونە ئەوەتا ئێستە تۆ لە فڕۆکەخانەدا گیرتخوارد بەدەست سەگەکەوە لە کاتێکدا کە تۆ سەگیشت هەیە بەقەدەر من زانیاریت لەسەری نەبو، من سەگیشم نی یە، ئێوە زیاتر تەنها لە یەك بواردا دەخوێننەوە، دکتۆرەیت بەڵام مەعریفەی عامت کەمترێکە، ئێمە دەڵێین لە هەمو شتێك شتێك بزانە، لە شتێکیش هەمو شتێك بزانە، واتە زانیاری گشتیمان هەبێت و لە تایبەتمەندی خۆشماندا پسپۆڕی تەواومان هەبێت.

گفتوگۆی پشت سەگەکان

ڕۆبن و
ناتاشا

ناتاشا: ئەمەم بە دڵە، سوپاست دەکەم بەم شێوەیە ڕونکردنەوەم بۆ دەدەیت، دەشترسام لەوەی توشی کەسێکی موعەقەد ببم لەم سەفەرەدا، حەتمەن سەفەر بەم ڕۆحیەتەوە پڕ زانیاری و بە چێژ دەبێت.

ڕۆبن: ئەگەر غەریزە خاڵی بێت لەسەفەرەکەدا حەتمەن پڕ زانیاری و بە چێژ دەبێت.

ناتاشا: ئەڵبەت بۆ غەریزەکە دەزانم ئێوەی مسوڵمان چۆن بیر دەکەنەوەو تۆش هەر لە یەکەم هەنگاودا ناوت هێناو دیارە ئیلتزامت هەیە، بەڵام خۆ دەکرێت شتی تر لە زهندا دروست ببێت، لەپاڵ زانیاریەکەشدا، جگە لەوەی زانیاری پاڵنەرە بۆ ئەوەش!

ڕۆبن: بەڵێ بە دروستی دەکرێت، لە دینی ئێمەدا تا ٤ ئافرەت ڕێگەی پێدراوە بە یاساو ڕێسای خۆی، با ئێمە تەرکیزمان هەر لەسەر زانیاریەکە بێت، وەك پیشەی غەریزە تێکەڵ ببێت ڕۆحی زانستیەکەی دەکوژێت.

گفتوگۆی پشت سەگەکان

ناتاشا: باش وازی لێ بهێنە بۆ ئیستە، منیش حەزم لە پەلەکردن نی یە تێیدا، ئەم سەفەرە دەرفەتێکە لە پاڵ ئیشەکەشدا، بۆیەش دەڵێم، لای ئێمە زۆر کەس لەگەڵ مسوڵماندا زەواج دەکات و لە مۆسکۆدا ڕێژەیەکی زۆر مسوڵمان هەیە، بینیومن کە نوێژ دەکەن ئەوەندە زۆرن لە مزگەوتەکاندا جێگەیان نابێتەوە دێنە دەرەوە لەسەر جادەکە نوێژ دەکەن، لەگەڵ ئەوەدا کەنیسەکان چۆڵەو چەند کورسیەکی پێشیش پڕ نابێت لە هیچ موناسەبەتێکدا لە دەرەوە نەمدیون.

ڕۆبن: ئەڵبەت منیش پێم خۆشە زانیاری زۆر لە تۆوە وەرگرم لەسەر ڕوسیاو مسوڵمان لە ڕوسیا، وەرە ڕێدەکەوین لەسەر ئەوەی من هەرچی پرسیارم هەبو ڕاستگۆیانە وەڵامم بدەرەوە لەسەر ڕوسیاو مسوڵمان لە ڕوسیا، تۆش هەرچی پرسیارت هەبو لەسەر ئیسلام و لەسەر ئەوروپا منیش وەڵامت دەدەمەوە.

ناتاشا: بەڕاستی زانکۆ کەسێکی شیاویان داناوە بۆ گفتوگۆ پێش ئەوەی لەگەڵ زانکۆکاندا ڕێبکەوین خۆمان ڕێکەوتین.

گفتوگۆی پشت سەگەکان

ڕۆبن: بنەمای ڕێکەوتن دەبێت دولایەنە بێت تا لەسەر بنەمای دادگەری بێت، ڕێکەوتنەکانی ئەمڕۆ زۆری فرت و فێڵی تێدایەو یەك لایەنەیە بۆیە یان فەشەل دەهێنێت، وەیان لایەنێك تێیدا زۆر زەرەرمەند دەبێت و تیادەچێت، لەگەڵ ئەوەشدا دەبێت زۆر زۆر وریابین چون ئێمە نازانین بەرانبەرەکە چۆنە، تەنها بە ڕواڵەت فریو نەخۆین و دەقەکانمان لە پێش چاو بێت.

ناتاشا: تۆ ئەزمونت هەیە سود لە ئەزمونەکانت وەردەگرم، زانکۆ کە لەگەڵ مندا قسەیان کرد، وتیان ئەوەی کە دەینێرین ئەزمونی سەرکەوتوی زۆرە، من زیاتر بۆ دەقە ڕوسیەکان لەگەڵتدام و هەندێك جار یارمەتی دەری تەرجومەش زیاتر، چون ئەم وڵاتانەی سۆڤیەت لە زمانی ئینگلیزدا زۆر لاوازن، وە ڕوکەشیش زۆر گرنگی پێدەدەن کە ببینین تۆ منیشت لەگەڵە کاریگەری دەبێت.

ڕۆبن: ئەوە دەزانم، جارێك ڕۆشتین بۆ ڕێکەوتن لەگەڵ زانکۆیەك لە ئۆکرانیا، وتیان دەبێت بڕۆین باشترین قات و

ڕیبات بکڕێت و جامتای دیبلۆماسیت پێ بێت، وە کەسێکیشت لەگەڵ بێت جامتات بۆ هەڵبگرێت، هەربۆیە ئێستە ئەم کەسەشیان ناردوە، ئەڵبەت من حەزم بەم شتانە نی یە، زۆریش رقم لە قات و ڕیبات دەبێتەوە، هەردەم پێم خۆشە تیشێرت و پانتۆڵێکی ئاسایم لەبەردا بێت، هەتا قەمیسیش حەز لێ ناکەم، ئەوەندە قاتیان بۆ کڕیوم بۆ ئەم سەفەرانە قاتی چاك چاك و مارکە لە ماڵەوە پڕی کارتۆنەکەمەو لەبەریان ناکەم، مەگەر بۆ ئیشێکی لەم شێوانەو بە ناچاری.

ناتاشا: حەزدەکەم بزانم بۆ بەو شێوەیە لات؟ کاریگەری ئیسلامە لەسەرت یان ئەوروپا؟

ڕۆبن: لە ئیسلامدا گرنگی بە پاك و تەمیزی دراوە، هەتا بۆ وەرگرتنی عیبادەتەکانیش هەم خۆ شتن و هەمیش دەستنوێژی تێدایە بۆ ڕاهێنانمان لەسەر پاك و خاوێنی[12]، لەگەڵ داپۆشینی عەورەت کە پیاو دەبێت داپۆشراوبێت، نابێت جلێکی دڕاوی

[12] https://binbaz.org.sa/categories/fiqhi/341

گفتوگۆی پشت سەگەکان

وەك ئەورووپیەكان لە پێ یان لەبەر بكات و عەورەتی بكەوێتە دەر، بەڵام جۆریەتی جل لە ئیسلامدا جێگەی بایەخ نی یە، ئەوەی ئەمڕۆ كراون بە ماركەو لەژێر ناویدا خەڵك دەخەڵەتێنرێت، هەتا لە ئیسلامدا حەریر بۆ پیاو حەرامە، من وای لێ تێدەگەم ئاماژەیە بۆ ئەوەی شتی گرانبەهاش نەكڕین، لە ئەورووپاش بە گشتی جل لە قوتابخانەو دائیرەكان كە زۆرجار یەك پۆشی و مەرجی جل و بەرگ هەیە گەرنا زۆر جێگەی تێبینی نی یە، بەڵام لە وڵاتانی خۆماندا هەر بە جل و بەرگ حوكمت لەسەر دەدەن!

ناتاشا: زۆرم حەز لە ئەورووپایە، ژیانی ئێمە لێرە زۆر سەختە، گەر دەرفەتێكم بۆ بڕەخسێت، یان ڕونتر بڵێم یارمەتیم بدەیت پێم خۆشە لە لەندەن بژیم، لەگەڵ خۆشت بێت هههە ئیتر ئەوە خۆت دەزانیت!

ڕۆبن: دەزانیت ناتاشا زۆركەس ئەو ئاواتەیان هەیەو تێگەشتنی تەواویان لەگەڵیدا نی یە، تۆ دەبێت جیاوازبیت، واقعی بیر

گفتوگۆی پشت سەگەکان

بکەیتەوە، چیت لە ڕوسیا نوقسانەو لەوێ چۆن دەتوانیت پڕی بکەیتەوە، بە ئامانجەوە ئەو سەفەر یان کۆچە بکەیت.

ناتاشا: ببورە تۆ هەر دەڵێی ناتاشا دکتۆر بەکار ناهێنێت تێبینی بو لام، لای تۆش ئاساییە گەر نەڵێم دکتۆر؟

ڕۆبن: بەڵێ زۆر ئاساییە، ئیتر زیاتریش وا ڕاهاتوین، هەرچەند من دەزانم وڵاتانی ئێوەو وڵاتانی ئێمەش شەرق بە گشتی ناو گرنگی زۆری پێ دەدرێت، بەڵام بە بڕوای من هەڵەیە، چون من ئێستە دکتۆری تۆ نیم، تۆش دکتۆری من نیت، پێم وایە ئەم ناوانە دەبێت لە کاتی مومارەسەری دکتۆریدا بەکار بهێنێرێت، بۆ نمونە قوتابیەکانم بڵێ دکتۆر ئاساییە، یان لە پۆلدا، یان لە کاتی مومارەسەی پیشەکەدا، بەڵام لە دەرەوەی ئەوە پێم وایە هەمومان یەکسانین.

ناتاشا: بەڵێ تایتڵ شتێکی فەرمیشە خۆ مەگەر وا نی یە؟

گفتوگۆی پشت سەگەکان

ڕۆبن: بەڵێ من لەوە تێدەگەم، ئێستە من لە بەریتانیا لە هەمو دامودەزگاکان تایتڵەکەم بوە بە دکتۆر، لەسەر پێناس و بانك ئەوانە بەڵام لە دەرەوەی ژیانی فەرمی دکتۆرو مامۆستاو لای ئێمە ناوی تریش هەن مەلاو شێخ ئەوانە، ئەم ناوانە خوێندنەوە هەڵدەگرێت.

ناتاشا: واز لەوە بهێنە مادام لات ئاساییە هەر بە ڕۆبن بانگت دەکەم، ڕوبن ناوێکی خۆشیشە، چۆن ئەو ناوەت کردوە بە نازناوی خۆت؟

ڕۆبن: یەکەمجار پێم خۆش بو نازناوەکەم ئادەم بێت، چون هەم بەناوبانگە لە ئینگلیزیداو هەمیش دینیشە بە نسبەت منەوە، بەڵام خۆشت دەزانیت جیاکاری دینی زۆرە لە ئەوروپادا حەزم نەکرد تێبینی دینی هەر لە یەکەم هەنگاوەوە دروست ببێت، چون ئەوروپا لەسەر ناو زۆرجار بڕیاری خراپت بەسەردا دەسەپێنن!

گفتوگۆی پشت سەگەکان

ناتاشا: من وا دەزانم لە ئەورووپا یەکسانیەکی تەواو یەکسانیە، بۆیە زیاتر حەزیشم لەوێیە!

ڕۆبن: نا بەو شێوەیە نی یە بۆ نمونە لە فەرەنسا زۆر مسوڵمان هەیە ناوی خۆی دەگۆڕێت، چون زۆرجار کە داوای ئیش دەکەن و دەبینن ناوەکەی ئیسلامیە فۆڕمەکان فڕێ دەدەن، لە بی بی سی تاقیکردنەوە کراوە بۆ ناوی ئادەم و محمد، ئەوەی ئادەم چەندین جار زیاتر وەڵامدراوەتەوە تا محمد، ئەمە بەڵگەو داتایە نەك قسەکردن![13] وەك مەعمەلاتی وڵاتی ئێمە، یەکسانیش وەك حکومەت تا ڕادەیەکی زۆر یەکسانی هەیە بەڵام وەکو خەڵك نا، هەم جیاکاری هەمیش بۆشاییەکی زۆر لە نێوان ئەورووپی و بێگانەکاندا هەیە.

ناتاشا: تۆ وتت حکومەت تا ڕادەیەکی زۆر یانی ئەویش بە تەوای نی یە! جگە لە خەڵکیش دیارە بە قسەکانتدا زۆر زیاترە! دەکرێت ڕونکردنەوەی زیاترم پێ بدەیت؟

[13] https://www.bbc.co.uk/news/uk-england-london-38751307

گفتوگۆی پشت سەگەکان

ڕۆبن: لە مافە سەرەتاییەکاندا حکومەت یەکسانی دەپارێزێت، بەڵام کە ڕۆشت بەرەو سەرەوە زۆر زەحمەت دەبێت، نابینی کە مسوڵمانێك پۆستێك وەردەگرێت چۆن لە جیهانەوە دەنگدەداتەوە! ئەوە مانای ئەوەیە زۆر دەگمەنە بگەن بەو پۆستانە، هەتا پۆستی ئیشیش وەك پێشتر وتم، وە نەك مسوڵمان یان بێگانەکان با بڵێم بگەن پێی، ئەویش لە ڕوی تواناوە نی یە بە بڕوای من لە ڕوی لەمپەرەکانە! ئەوانەش کە دەگەن بە پەرلەمان بۆ نمونە دەنگی خۆیان دەهێنن. لە ڕوی خەڵکیشەوە ڕاستی ژیانێکی ڕۆتینی و ڕوکەشیە!

ناتاشا: من وام دەبینی پێکەوە ژیان لە ئەوروپا لە ئاستێکی یەکجار باڵادایە.

ڕۆبن: پێکەوە ژیان پێناسەی چی یە لای تۆ؟

ناتاشا: مەبەستت چی یە ڕۆبن؟ تاقیم دەکەیتەوە! پێکەوە ژیان پێکەوە ژیانە، تێکەڵی، هاوکاری یەکتری، خەمخۆری، سۆزو عاتیفە، زۆر شتی تر!

گفتوگۆی پشت سەگەکان

ڕۆبن: سوپاست دەکەم بەبێ ئەوەی وەك پێناسە پێناسەی بکەیت زۆر لایەنیت دەرخست، تێکەڵی، هاوکاری، خەمخۆری، سۆزو عاتیفە، زۆر شتی تریش! ئەوانە ناڵێم بە تەواوی نی یە، بەڵام نسبەتێکی ئێجگار ئێجگار کەمە، هەتا زۆرجار کە هەشبێت حکومەتیش ڕێگرە لە گەیاندنیدا، پێکەوە ژیان لە ئەورووپا بەو مانا حەقیقیە بونی نی یە، بەڵام بە مانا مەجازیەکەی هەیە!

ناتاشا: ڕۆبن ناکرێت ڕونتر قسە بکەیت!

ڕۆبن: وا هەست دەکەم پێویست بەوە نەکات زۆر شی بکەمەوە بۆ تۆ، چون تۆ دکتۆرەیت و ئاستت بەرزە، مانا حەقیقی پێکەوە ژیان نی یە، دۆخێك دروست بوە کەس کاری بە کەسەوە نەبێت، هەتا حکومەتیش تا ڕادەیەکی زۆر ئەوەی دەوێت، چون لە هەر جێگەیەك خەڵکی کاری بە یەکەوە نەبێت و لەیەك هەڵوەشاوە بێت لە سودی دەستەڵات و بازرگانە سیاسیەکاندایە، مەجازیەکەش ئەوەیە بەڕوی یەکدا پێدەکەنن و ڕوکەشێکی

جوانی هەیە، مامەڵەکان لە چوارچێوەی بەرژەوەندی مادی یان جنسیدایە!

ناتاشا: یانی چۆن مادی و جنسی؟

ڕۆبن: لە دەیان جێگەی جیاواز ئیشم کردوەو هاوڕێی هەمە چەشنم هەبوە، هەر ئەوەندە هاوڕێتە کە پێکەوەن و ئیشتان پێکەوەیە، کە لە جێگەکە نامایت تەواو ئیتر ئەویش نامێنێت و دەبێت بە خەو، جنسیش بۆ نمونە کچێك لە گەڵ کوڕێك یان بە پێچەوانەوە، یانی مامەڵەی بێ بەرژەوەندی نالێم سفرە، بەڵام دوریش نی یە لە سفرەوە، وەك تۆ وتت منیش دەڵێم: عاتفیەو سۆز، هاوکاری و خەمخۆری وە زۆر شتری تریش.

ناتاشا: دەزانی ڕۆبن لای ئێمەش تا ڕادەیەکی زۆر وایە، هەرچەند خەڵکی ئێمە لە بنەڕەتدا خەڵکانێکی ڕەسەنن بەڵام سستمە یەك لە دوای یەکەکان تەواو ماندو وە بێزاری کردوین، بە تایبەت لە ژێر ناوی مارکسی و لینینی هەم ستەمی دینی و فکریان لێکردوین هەمیش بێ بەشبون لە ئاسودەیی ژیان، واتە

ئازادی بیروڕاو ژیانیشیان لێ زەوتکردین. نازانم تۆ هیچ لەبارەیانەوە دەزانیت یان نە، بەناوبانگە وڵاتانی سۆڤیەت هەرچەند کۆتای پێهات ئەوەی من دەیڵێم[14].

ڕۆبن: دان بەوەدا دەنێم کەسێکی زیرەك نیم لە بواری مێژودا، چون تایبەتمەندیەکانی من لە بواری شەریعەو قانون زمانی ئینگلیزیدایە ، بە حوکمی ئەوەی لە بواری ڕۆژنامەوانیدا کارم کردوە خیبرەی زۆرم تێیدا هەیەو، ئیدارەش هەر بە حوکمی ئیش و وتنەوەی وانەکانی ئیدارە هەر شارەزایم هەیە، مێژو تەنها مەعریفەی عامم لەسەری هەیە نەك ورد.

ناتاشا: نابینی ڕۆبن هەرچی وڵاتەکانی ئیتحادی سۆڤیەت هەیە بە هەمو شێوەیەك دەیانەوێت دوربکەونەوە، تا ئاهێك بەبەریاندا بێت و هەست بە ئازادی بکەن، چون ئێمە بەڕاستی بە کۆیلە کراوین، ئێستە پۆڵەندا، لاتیڤیا، لیتوانیا ڕۆشتونەتە ناو ئیتحادی ئەوروپیەوە، ئۆکرانیاش دەیەوێت بڕوات نابینی ڕوسیا لەبەر

[14] https://en.wikipedia.org/wiki/Republics_of_the_Soviet_Union

گفتوگۆی پشت سەگەکان

بەرژەوەندی خۆی چ بە میللەتی ئۆکرانی دەکات، ئێستەش ئەم سستمە بەزەی بە کەسدا نایەتەوە.

ڕۆبن: شتێکت خستەوە یادم، چەند جار ڕۆشتوم بۆ ئۆکرانا دەمبینی خۆنیشاندان دەکەن، دوای ماوەیەك توڕەبونیان گەشتە ئەو ئاستە پەیکەرەکانی مارکس و لینینان بە پیك و چەکوش و داس دەشکاند، ئێستەش کە ڕۆشتینە ئۆکرانیا دەبینی پەیکەرەکان داپۆشراون هەتا زۆرێکی پاسەوانیشی بۆ دانراوە.

ناتاشا: ئێستە ڕۆبن ڕێز بۆ ئەو شتانە نەماوە، ڕونتر بڵێم شایەنی ڕێز نین، ئێمە ماندوبوین، بەڵێ بەڕاستی ماندوین.

ڕۆبن: باسی مسوڵمانی ڕوسیات نەکرد! ئەوان دۆخیان چۆنە؟ هەڵسەنگادن و خوێندنەوەی تۆ بۆیان چی یە؟

ناتاشا: تەنها لە ڕوسا وەك ڕێژە نزیکی ١٠ ملیۆن مسوڵمان هەیە، جگە لە وڵاتەکانی کازاکستان، کرگیسیا، تاجیکستان، تورکمەنستان، ئەزەربایجان کە ئەمانە لە حسابدا نایەت، وە

جگە لەو ڕێگریە زۆرەش کە لە مسولْمان دەکرێت هێشتا دیومە لە هەواڵەکاندا بۆ نوێژێك ٢٥٠ هەزار خەڵك لەیەك جێگەدا کۆبوەتەوە، بۆ نمونە لە مزگەوتی کاسەدریاڵ لە مۆسکۆدا[15].

ڕۆبن: تۆ ئەم شتانە دەزانیت چۆن لە مسولْمانەکان تێدەگەیت، خوێندنەوەت بۆیان چی یە؟

ناتاشا: ببورە ئەم پرسیارە دوهەم جارە بیکەیت لەیادم چو وەڵامت بدەمەوە، ئەڵبەت ڕاگەیاندن هەردەم وەك مەترسی نیشانی دەدات بەڵام من وای نابینم، چون ئەگەر مەترسی بن تەنها ئەو ڕێژەی کە لە مزگەوتی کاسەدریاڵ کۆبویەوە دەتوانن وڵاتەکە وێران بکەن! بەڵام ئێمە گرفتار کراوین بە ڕاکە ڕاکەی دوای ئیش و ژیان، کەم دەرفەتی بیرکردنەوەمان هەیە، ژیان ئێجگار سەختە لە ڕوسیادا.

---

[15] https://www.rt.com/news/394009-russia-celebrates-eid-festival/

گفتوگۆی پشت سەگەکان

ڕۆبن: دەزانیت سستمی سەرمایەداری ئێستەش بەو شێوە خەڵکی سەرقاڵ دەکات بۆ ئەوەی هەم دەرفەتی بیرکردنەوە نەبێت هەمیش جۆرێکی ترە لە کۆیلایەتی، ناوەکان دەگۆڕێن بەڵام بارەکە هەر قورسە!

ناتاشا: یانی لە ئەورووپاش هەروایە؟

ڕۆبن: وڵاتە ئەورووپیەکان جیاوازی هەیە، هەیە ئێستەش لە ڕوی فکریەوە جۆرێکە لە سۆڤیەتی کۆن، بەڵام لە ڕوی پراکتیزەوە هەموی یەك سستمە، تەنها ڕوە فکریەکەی جیاوازیان هەیە!

ناتاشا: چۆن دەکرێت لە ڕوی فکریەوە جیاوازبن و لە ڕوی پراکتیزەوە نا جیاوازبن! لۆژیکیەن یەك ناگرێتەوە!

ڕۆبن: یەك دەگرێتەوە ناتاشا، بەرژەوەندی کۆیان دەکاتەوە، ئەورووپیەکان هەتا لەناو خۆشیاندا فکریەن جیاوازن نەك تەنها بەرانبەر مسوڵمان یان باشترە گشتگیر تر بڵێم بێگانە، ئەڵبەت

بێگانه به نسبەت ئەوانەوه، بۆ نمونه منێکی مسوڵمان و شەرقی و تۆیەکی ڕوسی و نا مسوڵمان به نسبەت ئەوانەوه جیاوازیەکمان نی یه، هەتا زۆرجار لەیەکیشمان ناکەنەوه، بۆ نمونه سەر ڕەش و ڕەش پێست هەموی به یەك چاو سەیر دەکرێت. تا نمونەیەکت بۆ بهێنمەوه خۆ ئێسته وڵاتانی ناتۆ چی کۆی کردونەتەوه، ئەوەتا وڵاتی ئیسلامی وەك تورکیاشی تێدایه بەڵام بەرژەوەندی کۆی کردونەتەوه، بەرژەوەندی پاراستنی وڵاتەکانی خۆیان. له ئەوروپاش بۆ نمونه له فەرەنساو بەلجیکا که ڕێژەیەکی یەکجار زۆر مسوڵمانی تێدایه ڕەگەزپەرستی و بڕیاره سیاسیەکانی حکومەتیش دژیان یەکجار زۆره، بەڵام بۆ نمونه له بەریتانیا زۆر باشه.

ناتاشا: با له سیاسەت بگەڕێین له ڕوی خوێندنەوه چۆنه؟ بۆ نمونه من بمەوێت بێم بۆ ئەوێ دکتۆرایەکی تر بخوێنم، چون دەمەوێت دکتۆرایەك له بواری کۆمەڵناسیدا بخوێنم.

گفتوگۆی پشت سەگەکان

ڕۆبن: ئەمڕۆ هەمو شتەکان پەیوەستە بە سیاسەتەوە، هەتا لە ڕوی خوێندنیەشەوە جیاوازی زۆر دەکەن، بۆ نمونە لە خوێندندا بۆ تۆیەك کە ئەوروپی نیت جیاوازە لەوەی گەر ئەوروپی بیت، پارەیەکی یەکجار زیاترە.

ناتاشا: باش تەنها ڕێکارەکانیم پێ بڵێ نرخەکەی واز لێ بهێنە، خۆم لە سایتەکانیانەوە سەیری دەکەم.

ڕۆبن: هەرکەسێك بیەوێت شەهادە یان دوکومێنتی تر لە وڵاتی غەیرە خۆی بەکار بهێنێت ئەم کارانەی پێویستە،
پشتڕاستکردنەوەی شەهادە یان دوکومێنتەکان لە وەزارەتی دەرەوەی وڵاتەکەی خۆی، دواتر سەفارەتی ئەو وڵاتەی کە بۆی دەڕوات، ئەوسا دەتوانیت شەهادەکەت بەکار بهێنێت، بۆ بەریتانیا پێویستە وەریگێڕیتە سەر ئینگلیزیش، دوای ئەوە بەشێوەی ئۆنلاین دەتوانیت تەقدیم بکەیت، دواتر لە ڕێگەی ئیمەیڵەوە ئاگادارت دەکەن کە چ بکەیت، هەندێك لە زانکۆکان داوای بڕێك لە نرخی خوێندنەکە دەکەن، لەگەڵ پارەی

گفتوگۆی پشت سەگەکان

ئەپلیکەیشنەکەدا، جگە لە پارەی تەقدیم و ئەو شتانە کە پەیوەستە بە وەزارەتی ناوخۆوە، ئەڵبەت جاران ئاسان بو، تەنها زانکۆکە دەعوات نامەیەکی پێ دەدایت و فیزەت وەردەگرت مادام قبوڵی زانکۆت هەبوایە، بەڵام ئەوەندە بەناو قوتابی ڕۆشتنە بەریتانیاو دواتر نەیانخوێند و نەشگەڕانەوە! بەم شێوەی ئێستە گرانیان کرد، هەتا هەیە هەمو شتەکانیشی تەواوە کەچی ڕەفزی پێ دەدەن، گەر گومانی لێ بکەن کە نەیەتەوە مولحەقاتی نەبێت لە وڵاتی خۆی، بۆ تۆ ئەو کێشەت نابێت بەڵام وڵاتانی تر وەك سوریا، عێراق، لیبیا، یەمەن ئەو وڵاتانەی کە شەڕی تێدایە، چون دەزانن ئامانجیان گەشتنە بە وڵاتەکە نەك خوێندن، ئەو وڵاتانەش کە باری داراییان زۆر لاوازە بەو شێوەیە سەیریان دەکەن کە ئامانجیان گەشتن و ئیش بێت نەك گەشتن و خوێندن.

هەتا جاران زیاتر ڕێگەیان دەدا بە ئیشکردن بۆ قوتابی، ئێستە ئەو بوارەشیان تەسك کردوەتەوە، دەڵێن کەسێك بیەوێت بخوێنێت دەبێت پلانی هەبێت و پێش ئەوە توانای دارایی

تەواوی هەبێت نەك لەسەر ئیش دارایەکەی پەیدا بکات، ئەوەش سیاسەتێکە بۆ بەرزبونەوەی داهاتی وڵات، چون خوێندن جگە لەوەی ناوەندێکی زانستیە گەورەترین بازرگانیشە.

ناتاشا: هیوادارم یارمەتیم بدەیت چون ئێوە زیاتر وردەکاری دەزانن.

ڕۆبن: بەڵێ ڕێکخراوێکم هەیە بۆ یارمەتی قوتابی بۆ ئەم کارانە، تا ئێستە یارمەتی سەدان کەسمان داوە، لە وەرگرتنیان لە زانکۆکان، بەڵام ئێستە بەهۆی ئەم شەڕەی کە پێی دەوترێت شەڕی داعش نازانم ئاگاداربیت یان نە کارەکان گرانتر بوە، ئێمەش تۆزێك ساردبوینەتەوە چون زۆر لە زانکۆکان هەروا بە ئاسانی ڕەفز دەدەن، ئەڵبەت حەقی خۆشیانە چون زۆرکەس بەناوی فیزەوە دەگەنە ئەوروپاو دواتر دیار نامێنن، هەتا وڵاتانی شەرق و ئاسیاوە ئێستە زیاتر خەڵك ڕو لە ڕوسیاو ئۆکرانیا دەکەن بەهۆی هەرزانی نرخی خوێندنەوە، هەرچەند

گفتوگۆی پشت سەگەکان

لە ڕوی زانستیەوە تێبینی لەسەر ڕوسیاو ئۆکرانیا هەیە، ئەویش بۆ ئەوە دەگەڕێتەوە دیارە کەسانێك لەگەڵ مامۆستاکانی زانکۆکاندا ڕێکەوتبن و بە پارە یارمەتیان دابن.

ناتاشا: من ئەزمونەکەم لە شەهادەکە لا گرنگترە، لە ڕوسیاو ئۆکرانیاو ئەم وڵاتانەی سۆڤیەتی کۆن با بڵێین چون زۆر چەوساوینەتەوەو نەهلراوە ببین بە سەرمایەدارو ژیانیش تا ئێستە هەر گرانە بەداخەوە هەوڵی دەستکەوتنی پارە لە زۆر ڕێگەی ناشەرعیەوە دەدرێت، هەتا بەداخەوە زانکۆکانیشی گرتوەتەوە.

ڕۆبن: سیاسەتی ئەم وڵاتانە چون لە بنەڕەتدا هەر زۆر بە چەوتی هاتوە یەکلای کردنەوەی ئەو شتانە قورسە، چون دەبێت کارەکان لەسەر بنەمای زانستی بێت نەك تەنها شەهادە، بۆ نمونە لە شەرقدا هەر ئەوەندەی کە شەهادەت هەبێت پلەو پۆستی هەتا حکومیشت پێ دەدەن بەبێ ئەوەی پلەو پۆستەکە زانستی شەهادەکەی تێدا بەکار بێت، یان هەتا لە زانکۆکانیشدا

گفتوگۆی پشت سەگەکان

تەنها بەهۆی شەهادەوە خەڵك دادەمەزرێنن نەك توانا، هەیە بۆ نمونە مامۆستای مادەیەکە ناتوانێت بەچاکی بیڵێتەوە، جگە لەوەی چاودێری لاوازە، ئەوروپا ئەوەی باشە تواناکەی لا گرنگترە تا بڕوانامەکە، هەزارەها خەڵك هەیە شەهادەی هەیەو ئیشی نی یە، هەزارەهاش هەیە بەبێ شەهادە ئیشی باشی هەیە، جگە لەوەی گەر ئیشیشت پێ بدەن بە شەهادەو دواتر ببینن لاوازیت و توانات نی یە دەرت دەکەن هەتا با شەهادەکەشت لە ئۆکسفۆرد هێنابێت، هەر وڵاتێك بەم شێوەیە بێت بەبڕوای من پێش دەکەوێت.

ناتاشا: یارمەتی زیاتری تۆم دەوێت بۆ دانیشتنەکانیش، پێم خۆشە ئەتەکێت و چۆنیەتی ڕوبەڕوبونەوەو موناقەشەکانم بۆ باسبکەیت پێش وەخت، وە چ لەسەر منە بیکەم گوێڕایەڵ دەبم و مەمنون دەبم.

ڕۆبن: دەزانی ناتاشا من زۆر ڕقم لەو کەسانەیە کە لە جێگەیەك کاردەکەن و یارمەتی یەکتر نادەن، سیفەتێکی زۆر

قێزەونە لای من، شاردنەوەی زانست لە دینی ئێمەدا عقوبەی لەسەرە لە کتێبە پیرۆزەکەی ئێمەدا هاتوە:

(إِنَّ ٱلَّذِينَ يَكۡتُمُونَ مَآ أَنزَلۡنَا مِنَ ٱلۡبَيِّنَٰتِ وَٱلۡهُدَىٰ مِنۢ بَعۡدِ مَا بَيَّنَّٰهُ لِلنَّاسِ فِي ٱلۡكِتَٰبِ أُوْلَٰٓئِكَ يَلۡعَنُهُمُ ٱللَّهُ وَيَلۡعَنُهُمُ ٱللَّٰعِنُونَ)[16]

هەروەها لە حەدیسیشدا هاتوە، واتە پێغەمبەرەکەمان درودی خوای لەسەر بێت فەرمویەتی:

(مَنْ سُئِلَ عَنْ عِلْمٍ فَكَتَمَهُ أَلْجَمَهُ اللهُ بِلِجَامٍ مِنْ نَارٍ يَوْمَ القِيَامَةِ)[17]

ناتاشا: سەیرە، زۆریش سەیرە! (بێدەنگ بو وەستا)

ڕۆبن: بۆ وەستایت ناتاشا، چ سەیرە؟ خراپم وت!

---

[16] البقرة ١٥٩

[17] أخرجه أبو داود والترمذي

ناتاشا: نا بەڕاستی وەستاندمی، یانی ئەم جۆرە یارمەتیە پەیوەستە بە دینەکەشتانەوە؟ وە تۆ دەقەکانیشت لەبەرە! چەند بە ڕێزەوە ناوی کتێبەکەتان و پێغەمبەرەکەتان دەبەیت!

ڕۆبن: بەڵێ ناتاشا فعلەن وایە، وە من دینەکەم زۆر خۆش دەوێت و تا خۆشت نەوێت کاریگەریت لەسەر دروست ناکات بۆ جێبەجێکردنی.

ناتاشا: من کە ناتوانم خۆشم بوێت، بەڵام بەڕاستی جێگەی ڕێزە، دینێك ئەم جۆرە پەروەردەی بۆ زانست تێدا بێت!

ڕۆبن: یەکەم ئایەت ناتاشا بە بخوێنە دەستی پێکردوە، بۆیە منیش ڕێکخراوەکەم بەو ناوەوە ناونا بخوێنە.

ناتاشا: بەڕاستی سەیرە! دیسان دەموەستێنێت! دەزانی بۆ لەبەر ئەوەی لە دینەکانی تردا خوێندن ئەوەندە بایەخی نی یە، من وا تێگەشتوم دین تەنها هەستێکی ڕۆحیە نەك زانستی!

ڕۆبن: ئەڵبەت ڕۆح و هەستی ڕۆحیش گرنگی خۆی هەیە لە ئیسلامدا، بەڵام ئەوەش هەر بە دەق و زانستیانە ڕێك خراوە،

گفتوگۆی پشت سەگەکان

چون گەر وانەبێت هەستە ڕۆحیەکە شتی پێچەوانەی تێدا دروست دەبێت، گرنگە ڕۆح بایەخی پێ بدرێت، پەیوەستی لەگەڵ خوای گەورەدا پتەو بێت، بەڵام ئەگەر بە دەق و زانستیانە ئەویش ڕێك نەخرێت سروشتی ڕۆحەکە لە جێگەیەکی ترەوە سەر دەردەکات.

ناتاشا: ونت کردم ڕۆبن، قسەکانت سەرنج ڕاکێشە بەڵام نەمتوانی لەگەڵیدا بەردەوابم، بە پوختی بڵێم ڕونترو سادە تر بڵێ!

ڕۆبن: دین، ڕونتر بڵێم دینی ئیسلام، جۆریەتی پەیوەندیەکانی ڕێکخستوە بە دەق، ئەوەی پەیوەستە بە پەیوەندی مرۆڤەکان لەگەڵ خوای گەورەدا ئالیەتی بۆ داناوە، کە چۆن ئەو ڕۆحە بە پاکی پەیوەست بکرێت پێوەی، وە بۆ پەیوەندیە مرۆییەکانیش دیسان ئالیەتی تری داناوە، بۆ نمونە ئێستە قسەکەمان لەسەر پەیوەندی مرۆڤە بەخواوەو لایەنی ڕۆحیە، لە یەك ئایەتی قورئاندا بەجوانی دەستنیشانی کردوە:

(قُلۡ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحۡيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ ٱلۡعَٰلَمِينَ)[18]

(ئەی پێغەمبەر (صلى الله عليه وسلم)، ئەی ئیماندار) بڵێ: بەڕاستی نوێژو حەج و دروشمەکانی و (سەرجەم چاکە و بەندایەتیم) هەروەها ژیان و مردنم تایبەتە بۆ خوای پەروەردگاری جیهانیانەوە.

دەبینی هەتا لە جۆریەتی ئەو پەیوەستی ڕۆحیە لەگەڵ خوای گەوردا لینك کراوە بە خەڵکێشەوە، بۆ نمونە لە قوربانیەکەدا، بە کورتی بۆ ئەوەی کەسێکی تەندروستی ڕۆحانیش بیت دەبێت لەگەڵ چواردەوریشدا باش بیت، بەڵام لەمڕۆدا سروشتی ئەم پەیوەندیانە تێکدراوە، ئەڵبەت لە پێشدا لەناو دینەکانی تردا، ئێستەش لەناو ئیسلامیشدا بونی هەیە، بەڵام خۆشبەختانە دەقەکانی ئێمە هەردەم وەك خۆی لەبەر دەستە، تەنها هەوڵی تێگەشتنی دەوێت، ئەویش بە کەسی خوێندەوار بە ئاسانی دەکرێت، بۆیە دەگەڕێمەوە بۆ ئەو خاڵەی خوێندن هەردەم گرنگی هەیە لە دینی ئێمەدا.

---

18 الانعام ١٦٢

رۆبن و ناتاشا

گفتوگۆی پشت سەگەکان

ناتاشا: چ وردو جوانە، من وام دەزانی بۆ ئەوەی کەسێکی دیندارب‌م دەبێت هەردەم لەبیرکردنەوەی ڕۆحیدابم و واز لە پیشەو پەیوەندیە مرۆییەکانیش بهێنم.

ڕۆبن: ئەڵبەت ئەوەی تۆ دەیڵێی بونی هەیە، ڕونتر بڵێم لەناو مەسیحیەتدا ئەوە بایەخی پێ دەدرێت، هەربۆیە سەرکەوتوش نەبون لەوەداو ناتوانن خەڵکی ببەنە ئەو جیهانەوە، چون دواتر کاریگەری ترو دۆخی ژیان ڕێگە بەوەش نادات، لە ئیسلامدا تایبەتمەندیەك هەیە کە پێی دەوترێت هاوسەنگی، التوازن، دەبێت لە نێوان ژیانی دونیاو ژیانی دواڕۆژ، خوای گەورەو خەڵکدا هاوسەنگیەك هەبێت، ژیانی خۆت دەکەیت و چێژ لە نیعمەتەکانی خوای گەورە وەردەگریت، بەڵام بەپێی ئەو دەقەی کە بۆت دانراوە، بە مومارەسەی ئەو دەقانە هەم ژیانی دونیا بە ڕێکی دەکەیت هەمیش قیامەتیش بەدەست دەهێنیت، پەیوەندیە ڕۆحیەکەش لەو نێوەندەدا بەم بەرنامەو ڕێنومابیە بەهێز دەبێت، هەروەك چۆن لە دونیادا پابەند دەبیت بە یاساوە بەدور دەبیت لە کێشەکان و ژیانیشت باشتر دەڕواتە پێشەوە،

گفتوگۆی پشت سەگەکان

ئیسلامیش یاسایە، یاسایەك نەك وەك یاسا دونیاییەکان تەنها بەشداری فیزکی داوا بکات، بەڵکو یاسایەك دەبێت ڕۆحیشت لەگەڵی تێکەڵ ببێت.

ناتاشا: سەیرە، ئێمە لە منداڵیەوە کە پەروەردەی دینیش کراوین تا ڕادەیەك وردەکاریمان پێ نادەن، بۆیە کە گەورەدەبین و ئەقڵمان گەورەدەبێت پێوەی پابەند نابین، چون لۆژکیەن ئاو نەدراوین.

ڕۆبن: ئەڵبەت مەبەستم نی یە بێ ڕێزی بکەم، بەڵام لە دینەکانی تردا لۆژیك یەکجار غائیبە، بۆیە هەر تەرکیز لەسەر ڕۆح دەکەن و ڕۆحەکەش بە ڕێگەیەکی هەڵەدا دەبەن، بە کورتی سەرگەرم کردنە وەك ئەوەی لۆژیك بێت.

ناتاشا: من ناتوانم لەگەڵ تۆدا وەك کەسێکی شارەزا لەبواری دیندا قسە بکەم بەڵام ئەزمونی ژیان و ئەوەی دیومە لە دەورو بەرم ڕێك بەو شێوەم پێ دەڵێت.

ڕۆبن: بڕوابکە ناتاشا شارەزایشت هەبێت لۆژکیەن ناتوانیت بەردوام بیت، چون من لەگەڵ چەندیش زانای دینەکانی تریشدا

قسەم کردوە، شتەکانیان یەکجار سنورداره، لەگەڵ ئەوەشدا کە گەشتە جۆرێك لە بنبەست هێرش دەکەنە سەر ئیسلام، وەك وابێت ئامانجەکە بۆ دژی ئیسلام دانرابێت نەك وەك خودی دینەکە ئامانج بێت و بە بەرنامە بێت، ئەڵبەت وەك دونیای بەناو تازەگەری ئەمڕۆ زیاتر مەبەستم.

ناتاشا: من پێم وا نی یە بەو شێوەیە بێت ڕۆبن، چون گەر وابوایە ئیسلام بەم شێوەی ئێستە گەشەی نەدەکرد، لە یەك مزگەوتی مۆسکۆدا بە تەنها ڕوبعە ملیۆنێك نوێژ خوێن تێیدا کۆببێتەوە! وەك دەشبینم هەمو ڕۆژێك هەواڵ لە سەر ئیسلام و مسوڵمانان هەیە لە جیهاندا!

ڕۆبن: باش، نمونەیەکی جوانت ورووژاند، ئەو هەواڵانە لەسەر ئیسلام و مسوڵمانان هەیە خودی هەواڵەکە چین؟

ناتاشا: مەبەستت چی یە؟

ڕۆبن: تۆ دەڵێی هەمو ڕۆژ هەواڵ لەسەر ئیسلام هەیە، ئایا ئەو هەواڵانە پیا هەڵدانە، یان باسکردنیەتی وەك خۆی، وە یان دژایەتی و ناشرین کردنە، تەنها بیربکەرەوە!

گفتوگۆی پشت سەگەکان

ناتاشا: ئم، ئە، زۆری باسی پشێوی دەکات!

ڕۆبن: کەواتە چارت نی یە دەبێت قەناعەت بە قسەی من بکەیت کە ئیسلام بە ئامانج گیراوە، زۆرترین هەواڵ سیفەی ئیسلامی دەخەنە پاڵ و زەقی دەکەنەوە بۆ ناشرین کردن.

ناتاشا: دەی حەتمەن ئەوەش واقعە بۆیە بەو شێوەیە گرنگی پێ دەدرێت.

ڕۆبن: واقعی تاوان و تاوانکاری و سروشتی مرۆڤ و تاوانکردن و دینی ئیسلامیش وەك خۆی دەبێت سەیربکرێت، من تێکەڵی زۆر دەبینم و تێکەڵیەکەشی بۆ ئەوەی دەگێڕمەوە کە بە ئامانج گرتنەکەیە.

ناتاشا: وەك چی بۆ نمونە، نمونەم بدەرێ.

ڕۆبن: بۆ نمونە هەر ئێستە لەم گەشتەدا من کێشەیەك بکەم و کێشەکە بکەوێتە دەست ڕاگەیاندن، ناڵێن ڕۆبن تاوانێکی کرد، یەکسەر سیفەتی دینەکەش دەدەنە پاڵی، ڕۆبن کەسێکی مسوڵمان لە وڵاتی ڕوسا واو وای کردن، ناوی ئیسلامی لەگەڵدا زەق دەکەنەوە! بەڵام ئەگەر تۆ تاوانێك بکەیت ئەگەر

پاساویشی بۆ نەهێننەوە بە هیچ شێوەیەك نالٚێن کەسێکی مەسیحی یان هەر ئاینێکی تر ئەو کارەی کرد، من ڕۆژانە لەم هەوالٚانەم بەرچاو دەکەوێت، لە کاتێکدا تاوان بە دەق لە دینی ئێمەدا نەك حەرام کراوە بەلٚکو عقوبەشی بۆ دانراوە، ئەوە لۆژیکە، چون مرۆڤ دەکرێت بکەوێتە تاوانەوە دواتر عقوبەی بدات وەك خودی کەسەکە نەك دینەکە، دین بلٚێ چی تاوانی بە تاوان ناسیوە، کەچی دواتر خۆی پێ تاوانبار ببێت.

ناتاشا: دیارە ئێوە قولٚتر لەم بوارەدا ڕۆچون، من چون ئیشم پێی نەبوە هەروا بەسادەی تێمڕوانیوە، ئەلٚبەت سەختی ژیانی ئێمەش، شەڕکردن لەگەلٚ ژیاندا دەرفەتی پێ نەداوم.

ڕۆبن: ژیان هەموی بەربەرەکانێ و شەڕە، شەڕ بەمانا فیزکیەکەی نە ئەلٚبەت، بەلاٚم لەنێو ئەو شەڕانەدا دەبێت بەشی ڕۆحی خۆتی لێ وەرگریت، وات لێ نەکات ڕۆحتی لێ بێ بەش بکەیت.

ناتاشا: کە سروشتی بەربەرەکانێ دروستبو ڕۆح زەحمەتە پارێزگاری لێ بکرێت، ڕۆح پێویستی بە دۆخی ئارامە!

گفتوگۆی پشت سەگەکان

ڕۆبن: ئەڵبەت بۆچونەکەت زۆر جوانە، بەربەرەکانێ و پشێوی ژیانی گەورەی بۆ ڕۆح هەیە، بۆیە ئەمڕۆ گرنگی زۆر بەو پشێویانەش دەدرێت، وڵاتانی مسوڵمان نشین هەردەم شەڕی تێدایەو، ئەوروپاو ئەمەریکایش ئیسلام فۆبیای بۆ دروست دەکەن، تا ڕۆح ئارام نەبێت و بە ئارامی بیرنەکاتەوە، بەڵام مرۆڤەکان خۆیان بەرپرسن لە خولقاندنی ئەو دۆخە ئارامە بۆ خۆیان، چون ژیانی حەقیقی لە ئارامیدایە، گەر بە گشتی نەبو دەبێت جوزئیەن خۆت بیخولقێنیت! ئیسلامیش وێستگەو فێرگەی بۆ داناوین، لەگەڵ هەمو مەژغەڵەت و پشێویەکانیشدا دەبێت ساتانێکت هەبێت بۆ بیرکردنەوە، بۆ پەیوەندی خودی خۆت لەگەڵ خوای گەورەدا، هەتا ئەگەر سکاڵایەکیشت هەبو بۆی باسبکەیت.

ناتاشا: گێژاوێکی سەیریت بۆ دروستکردم، واتە چۆن سکاڵا لای خوا باس بکەم.

ڕۆبن: ئێمە فێربوین کە سکاڵا بکەین دەبێت فیزکی بێت، بەڵام ڕۆحیەنیش دەتوانیت بیکەین، وە جوابیش دەدرێینەوە،

گفتوگۆی پشت سەگەکان

بەتایبەت ئەگەر ستەممان لێکرابێت! گرێدانی ڕۆح بەخوای گەورە بەم شێوەیە ئارامیەکی ئێجگار زۆرت پێ دەبەخشێت. دەبینم کەسانێك لەبەری خۆیانەوە قسە دەکەن لەم ئەورووپاو هەتا لە زۆر جێگەی تریش، جۆرێکە لە خۆ خاڵی کردنەوەو هەندێك جار نەخۆشیشە، بەڵام قسەکردن لەگەڵ خوای گەورەو ئامادەبونی هەست لەگەڵیداو تێڕوانینی بە ئاگاییەوە مرۆڤەکان بۆ پلەیەکی زۆر گەورە بەرز دەکاتەوە، بەرزکردنەوەیەك خودی مرۆڤە دەزانێت لە چ ئاستێکدایە، هەرچەند زۆرجار کەسەکانیش هەستی پێ دەکەن.

ناتاشا: دەزانی ڕۆبن من هەرگیز بیرم نەدەکردەوە تۆ کەسێکی لەم جۆرە بیت.

ڕۆبن: پێم خۆشە لە تۆوە ببیستم بیرکردنەوەت چۆن بو دەرباری من.

ناتاشا: ئێمەی ڕوسی جوانیمان ناوبانگی هەیە، زۆرکەس بە ئاواتە بگات پێمان، بەڵام ئەوەندە درۆمان لەگەڵدا کراوەو خەڵەتێنراوین کەسێکی وەك من زۆر ترسم لە پەیوەندیەکان

هەیە، وا بیرم دەكردەوە لەم سەفەرەداو بەهۆی پیشەكەشەوە جۆرێك لە ئیستغلالم بكەیت، بیرم دەكردەوە چۆن پارێزگاری لە خۆم بكەم و ئیشەكەش بە تەندروست بكەم.

ڕۆبن: ئەڵبەت ئەوەی وەك پارێزگاری لە خۆت و ئیشەكە گرنگە هەردەم ئاگات لێی بێت، ئەوەش چاك دەزانم ئافرەتانی ئەم وڵاتانە باجی زۆر قورسیان داوە، چەندین ڕێكخراو لە ئەمەریكا بە تایبەت دێنە ڕوسیاو وڵاتانی دەوروبەری و ئافرەتەكان دەخەڵەتێنن و دەیان بەن بۆ ئەمەریكاو بازرگانیان پێوە دەكەن، بەناوی خۆشەویستی و ژیانێكی خۆشترەوە دەیانكەن بە قوربانی، هەتا لە ئاستی تاكیشدا زۆر قوربانی هەیە، ئەڵبەت لەو نیوەندەشدا كەسانی پاك بونی هەیە.

ناتاشا: ئەوەندە باسی ڕۆحت بۆ كردم جەستەییم لەیاد نەما.

ڕۆبن: دەزانی ناتاشا ئەوەش چێژی تایبەتی تێدایە گەر بە دروستی بێت.

ناتاشا: چۆن؟ وەك وتم حەزم زۆر لە نمونەیە، ئێمە چون ئاستی ڕۆشنبیری و کەلتوریمان جیاوازە هەندێك جار بە نمونە نەبێت ناتوانم لێت تێبگەم.

ڕۆبن: ڕاستە، چەند نمونەیەکت بۆ دەهێنمەوە، لەسەر دروستی ئەو چێژە، بۆ نمونە ئێمە خواردن کە دەخۆین چێژی تێدایە جگە لەوەی پێویستیشە، هەروەها ئاو دەخۆینەوە چیژی تێدایە جگە لەوەی پێویستیشە، پەیوەندیشمان هەیە لەگەڵ دەوروبەرداو چیژیشە جگە لەوەی پێویستیشە، ئەگەر خواردنەکە مادەیەکی خراپی تێدا بێت یان خودی خواردنەکە پیس بێت چێژەکە دەڕوات و دەردو نەخۆشی جێگەی دەگرێتەوە، بۆ خواردنەوەکەش بەهەمان شێوە، پەیوەندیەکانیش گەر نا تەندروست بو هەموی چێژەکان کۆتایی پێ دێت و نەرێنیەکان جێگەی دەگرێتەوە، کورتەکەی ئەوەیە ژیانی ڕۆحانیش گەر بە دروستی بێت چێژی تایبەتی تێدایە، چیژێك جیاواز لەو چیژانەی کە بۆ خواردن یان خواردنەوە یان ببورە کە دەڵێم بۆ سێکس، چیژی ڕۆحی خاڵیە لە دونیای مادە، مادە

گفتوگۆی پشت سەگەکان

مەبەستی بەرکەوتنی فیزکی، ئیتر دەگات بە ئاستێك ئامادەی قوربانی فیزکیشی بۆ بدەیت، لەو قوربانیدانەشدا هەر چێژ هەیە کە پێچەوانەی لۆژیکە.

ناتاشا: حەز دەکەم یەك نمونەشم لەسەر خاڵی کۆتای بۆ بهێنیتەوە، چۆن قوربانی فیزکی چێژ دروست دەکات.

ڕۆبن: نمونەیەکی قورئانیت بۆ دەهێنمەوە، یوسف پێغەمبەرێکە سەلامی خوای لێ بێت، داوای زینای لێ دەکەن و ئەویش نایکات، دواتر سجنی دەکەن و عەزابیشی دەدەن، ئامادە نەبو بۆ چێژە سێکسیەکە چێژە ئیمانیەکە لە دەست بدات، وە گەورەترین قوربانیشی دا، واقعی تر قسە بکەم بۆ نمونە من و تۆ لەم گەشتەدا بەشێوەیەکی نا تەندروست بەرکەوتەی جەستەیمان هەبێت فیزکیەن چێژە بەڵام من دواتر عەزابی ڕۆحی لەسەر دەدەم، بۆیە ئامادەنیم هەرگیز ئەو کارە بکەم.

ناتاشا: تێکەڵیەك لای من دروست دەبێت لێرەدا، گەر من تۆ بە ڕەزامەندی ئەو کارە بکەین بۆ عەزابی ڕۆحی دەچێژیت دواتر، واتە ئەم بیرکردنەوە بۆ؟

ڕۆبن: لە دەقەکانی ئێمەدا وەك چۆن پەیوەندیە ڕۆحیەکان ڕێکخراوە پەیوەندیە سێکسیەکانیش ڕێکخراوە، ڕێکخراوە بە شێوەیەك لە بەرژەوەندی هەردولادابێت بە تایبەتتریش ئافرەتەکە، خۆت مەگەر هەر ئێستە نەتوت ئافرەتانی ڕوسیا چەند قوربانیان داوە، مەگەر نمونەی ڕێخراوەکان و کەسە چەپەڵەکانم بۆ باسنەکردیت، ئەگەر ئەمانە بە عەقدو زەواج و شەفافانە بێت ئەو قوربانیانە دروست نابێت یان گەر دروستیش ببن یەکجار زۆر نسبی دەبێت، ناشبینی چەند منداڵ دەبێتە قوربانی ئەم پەیوەندیە نا دروستانە، تەنها لە ئەمەریکا ئەو منداڵانەی کە لە دەرەوەی زەواج من ناڵێم ناشەرعی بەڵکو نا قانونیش لە سەدا چلە، واتە لە سەدا چلی منداڵ بە ناقانونی دێتە دونیاوە[19]، دواتر گەورەترین قوربانین ئەو منداڵانە تا مردن، چون زۆرینەی هەرە زۆری لای دایك یان سۆسیال دەبێت، ئەو فەڕاغی بێ باوکیە هەردەم لەگەڵیدا دەمێنێتەوە، کەچی

[19] https://www.verywellfamily.com/custody-with-no-father-on-the-birth-certificate-2997645

باسی مافی منداڵیش دەکەن، هەتا من خوێندومەتەوە لەسەر سەربازەکانی ئەمەریکا بۆ ئەوەندە بێ ڕەحمن هی ئەوەیە بێ بەشکراون لە ڕەحم و سۆزی حەقیقی هەر لە منداڵیەوە! لە ئیسلامدا بۆ پاراستنی پەیوەندی منداڵیش داواکراوە لە دەرەوەی زەواجی شەرعی و بە عەقدو شاهید بێت، نەك بۆ چێژێکی کاتی ئازاری ڕۆحی نەك خۆت بەرانبەرو لە ئایندەدا منداڵیش بدەیت.

ناتاشا: لە گرنگی ئەمە چاك تێدەگەم، بەڵام لای ئێمە دۆخێك دروست بوە بۆ ئەم پەیوەندیانە هەمو شتێکی تێدەکەوێت بۆ ئەوەی پەیوەندیەکە بگات بە مەبەست، واتە قانونیش بێت.

ڕۆبن: منیش لەوە تێدەگەم لە بەریتاپاو ئەوروپاش بە گشتی هەروایە، بەڵام قوربانیەکان لەو نێوەندەدا بێشومارن بۆیە لە دینی ئیسلامدا دەبێت پەیوەندیەکان بە دروستی بێت بۆ ئەوەی بگات بە مەبەست.

ناتاشا: خۆزگە لای ئێمەش وا دەبو.

گفتوگۆی پشت سەگەکان

ڕۆبن: ئەوە بە خۆزگە نابێت، دەبێت ئافرەت خۆی خۆ گربێت و بەهێز بێت، لە دەرەوەی ئەو بازنە ئامادەگی تێدا نەبێت.

ناتاشا: ئافرەت بە تایبەت منداڵ زو دەکەوێتە ژێر کاریگەریەوە، پیاوەکانیش زۆریان ویژدانیان نی یە.

ڕۆبن: وایە ڕاستە، بۆیە لە دینی ئێمەدا دروست نی یە ئافرەتی مسوڵمان هەتا شوش بە نا مسوڵمان بکات، لەبەر ئەو کاریگەریەیە، چون پاراستنی خودی دین و نەکردنەوەی گرێ ڕۆحیەکان لەگەڵ خوای گەورەدا لە پرۆسەی زەواجیش گرنگترە، بۆیە لە دەرەوەی عەقدی شەرعی پەیوەندی حەرامە، عەقدی شەرعیش دەبێت لەگەڵ کەسی دروستدا بێت، هەتا لەگەڵ ئەوەشدا نا تەندروستیش هەر دروست دەبێت بەڵام نسبەتەکە یەکجار یەکجار کەمترە، منداڵ دایك و باوکی خۆی بەلانی کەمەوە دەناسێت، مافە مادیەکانیش پارێزراو دەبێت، لە هەموی گرنگتر ناتوانرێت بازرگانی بە ئافرەتەکەوە بکرێت، بۆ نمونە تۆ تەنها سەیری فیلمی بازرگانی بە ئافرەتەوە بکە، چ

گفتوگۆی پشت سەگەکان

دەگوزەرێت لە ڕوسیاو ئۆکرانیاو ئافرەتەکانیان چۆن دەبرێن بۆ ئەمەریکاو دواتر چیان بەسەر دەهێنن.

ناتاشا: یانی لە ئەوروپا وایان لێ ناکرێت؟

ڕۆبن: لە ئەوروپاش ئافرەتەکان هەر قوربانین، تەنها نسبەتەکان جیاوازە، بەهۆی هەندێك پاداشت، یان ئیمتیازی مادیەوە، گەرنا هیچی کەمتر نی یە لە ڕوسا، ئەوەی من زیاتر جەختم لێ دەکردەوە بازنە ئیسلامیەکەیە نەك ئەوروپییەکە.

ناتاشا: بەشێوەیەك قوڵت کردمەوە لە بیرکردنەوەدا پێویستم بە کات دەبێت دواتر لێکدانەوەی بۆ بکەم.

ڕۆبن: بیرکردنەوە مرۆڤ کامڵ دەکات، زۆرێك کارەکانی لەسەر بنەمای هەڵەشەی و چێژە کاتیەکانی دەکات بۆیە سەرەنجامی باشی نابێت، هەردەم ئارامگرتن چێژی حەقیقی بەدوادا دێت، بۆ نمونە ئافرەت و پیاویش حەزی جنسیان هەیە، ئارامگرتن لەسەر نەکردنی ئەو جنسە بەشێوەی نا تەندروست نا ڕەحەتی تێدایە، بەڵام دواتر خۆشی بەدوادا دێت، واتە ئەو

گفتوگۆی پشت سەگەکان

ئارامگرتنە وەك خواردنی دەرمانی تاڵ سەیر بکات و دواتر شیفای بۆ دێت.

ناتاشا: ئێمە لێك هەڵوەشاوین ڕۆبن، بێ کەسکراوین و پێویستمان بە کەسانێکە ڕاوێژی پێ بکەین، ئەوەش تەنها لە نەخۆشخانەکان بەدەستمان دەکەوێت و زیاتر بۆ بوارە فیزکیەکەیە، بۆیە وامان بەسەر دێت.

ڕۆبن: لە ئیسلامدا ئافرەت هەرگیز وا بێ کەس ناکرێت، نەك هەر ئەوە بەڵکو دانراوە هەتا لە سەفەریشدا دەبێت کەسێکی لەگەڵدا بێت، بۆ ئەوەی هەرگیز هەستی تەنهای بۆ دروست نەبێت، متمانەی هەبێت هەردەم کەسێك لە پشتیەتی و پارێزگاری لێ دەکات، هەتا بۆ کاری قورس و مەحکەمەو شاهیدیش داوایان لێکراوە بە تەنها نەیکەن بەڵکو بە دوانەوە ئیشی یەك کەس بکەن تا لەسەریان سوك بێت.

ناتاشا: خۆزگە ئێمەش بەو شێوە کەسدار دەبوین، ئێمە زۆرمان هەر بە منداڵی دەرمان دەکەن!

گفتوگۆی پشت سەگەکان

ڕۆبن: ئەڵبەت ئێوە لە ئەوروپییەکان باشترن هێشتا، بەڵام ئەوەی جێگەی ئەسەفە لای من، ئێمەش ئافرەتمان هەیە حەزی بەو جۆرە ژیانەیە چون لە سروشتەکەی تێنەگەشتوە، واقعیەن بێ کەسی نەدیوەو ڕەخنە لە کەسداری و پارێزگاریەکانی دەکات.

ناتاشا: بۆ نەیگۆڕینەوە، خۆزگە من بەو شێوەیە لە پشتم دەبون!

ڕۆبن: خۆزگە دەگونجاو دەمبردیت بۆ کوردستان و لە زانکۆکاندا کۆمەڵێك کۆڕو سیمینارم بۆ ڕێك دەخستی تا باسی موعاناتی ئافرەتت بکردایە لە ڕوسا، یان ڕونتر بڵێم لەژێر ئەو سستمەدا، تا ئافرەتەکانی ئێمەش هۆشێك بەبەریاندا بهاتایە.

ناتاشا: ئێمە هەمو هەوڵێك دەدەین تا تەنها کەسێك بە هەمیشەیی بەدەست بهێنین، ئەوان ئەو هەمو کەسەیان هەیە دەبێت زۆر خۆشحاڵبن.

گفتوگۆی پشت سەگەکان

ڕۆبن: لە ئیسلامدا ئافرەت هەردەم دەبێت پارێزگاری لێ بکرێت و بژێوی و پێداویستیەکانی لە بەرپرسیاریەتی پیاودایە.

ناتاشا: دەسا ئێمە هەر تۆزێك گەورە بوین زۆرمان ئەگەر لە ماڵ دایك و باوکیشدا بمێنینەوە کرێمان لێ وەردەگرن!

ڕۆبن: لە ئەوروپاش هەروایە، جگە لەوەی هەڵەی سستمەکەشی تێدایە کە ژیانیان بەجۆرێك لێکردوەو قورسیان کردوە شێرازەی پەیوەندیەکان پەیوەست بێت بە مادەوە، بەڵام لە ئیسلامدا دەبینی کەسێك ئیش دەکات و بە خۆشحاڵیشەوە سەرفی دەکات، لای ئێمە پیاوەکان ئیش دەکەن و زۆریشی پارەکەی بە تەواوی دەدات بە دەستی ژنەکەوە لە کاتێکدا ژنەکە ئیشیش ناکات کەچی هێشتا ژنەکە نا ڕازایە!

ناتاشا: سەیرە، جا بۆچی ناڕازین ئیتر، ئەی ئافرەتەکە خۆی چی دەکات؟

ڕۆبن: هەیە ئیش دەکات ئەوانە کەمینەن، بە گشتی تەنها هەر لە ماڵدان و ئیشی ماڵەوە دەکەن.

گفتوگۆی پشت سەگەکان

ناتاشا: باشە ئیشی ماڵ خۆ ئەوەندە نی یە، دوای ئەوە چی دەکەن، چون ئەگەر ئیش نەکەیت فەراغت زۆر دەبێت.

ڕۆبن: وایە ئیشی ماڵەوە وەك ئیشی دەرەوە نی یە بە سەعات و کەسێك بە سەرتەوە بێت، بەڵام بە گشتی کە تەواوی دەکەن، ئەگەر ئافرەتەکە ڕۆشنبیر بێت زیاتر بە خوێندنەوە یان لە مەشروعی کاری خۆ بەخشیدان.

ناتاشا: ئێمە فەوتاوی دەستی ئیشکردنین، بەتایبەت ئەوانەی کە لە بواری خوێندندا فەشەلیان هێناوە یەکجار گرفتارن، چون ناچارن ئیشی قورس بکەن و خراپ گرفتارن، بۆیە دەکەونە ژێر کاریگەریەوە بەحساب بۆ ژیانێکی باشتر.

ڕۆبن: لە ئیسلامیشدا ئیش گرنگی زۆری پێدراوە، بەڵام شتێکی ئیختیاریە بۆ ئافرەت و وە دەبێت زیاتر ئەو کارانە بکەن کە لەگەڵ سروشتی خۆیاندا گونجاوە نەك ئیشی نارەحەت، وە بە گشتیش سەرپشکیە نەك ئیجباری، لە ئەورووپا قورسی ژیان و ئیشکردن شیرازەی کۆمەڵایەتیشی بە تەواوی پچڕاندوە، چون سستمی سەرمایەداری تەنها بیری لای

سەرمایەی مادیە، بۆیە سەرمایە مرۆییەکان هەردەم قوربانین تێیدا، گەرچی بە شکڵیش جیاواز دەردەکەوێت.

ناتاشا: بە تایبەت ئەوروپاش گرانە حەتمەن هەوڵی زۆری دەوێت.

ڕۆبن: بەڵێ وایە، ئافرەتەکان لە بەریتانیا وە بە گشتیش لە جیهاندا زیاتر دەچنە زانکۆکان[20] بۆ ئەوەی ئیشێکیان دەست بکەوێت لەگەڵ بونیەیاندا گونجاو بێت، من خۆم لەگەڵ ئافرەتدا زۆر ئیشم کردوە بەڕاستی جێگەی بەزەین، بۆ نمونە لە کارگەیەکی شیری قوتو ئیشم دەکرد شەو تا بەیانی، ئافرەتەکان زۆر جێگەی بەزەی بون، هەبو منداڵی هەبو لە ماڵەوە، لەگەڵ ئەوەی وڵاتانی ئیسلامی شێوێنراوەو وڵاتەکانیش یارمەتی خانەوادەکان نادەن، بەڵام هەر بەهۆی پابەندی بە دینەوە کەم ئافرەت ناچاری ئەم جۆرە کارانە دەبێت، مەگەر کەسێك هەر کەسی نەبێت، بەڵام لە ئەوروپا ئافرەتەکان هەمویان ناچارن

[20] https://www.studyinternational.com/news/record-high-numbers-women-outnumbering-men-university-globally/

ئیش بکەن، هەتا کە مێردیش دەکەن مەسرەفی ماڵ دولایەنەیە، دەبێت لە ڕوی مادیەوە بە شەریکی بێت، کەم هەیە گوێنەدات یان هەر نی یە یان نسبیە، بەڵام مسوڵمانەکان وانین، یان لە ئیسلامدا ڕونتر بڵێم بەو شێوەیە نی یە.

ناتاشا: باشە من پرسیارێکی جدیم لا دروست دەبێت، ئایا پیاوەکان ئامادەن ئەو بەرپرسیاریەتیە هەڵگرن؟ ئامادەن بژێوی ژنەکان دابین بکەن ئەگەر ئەوان ئیش نەکەن؟

ڕۆبن: نەك هەر ئامادەن بەڵکو هەر پێش هێنانیان دەبێت ئامادەگی ئەوەشیان تێدا بێت بە دیاری و پاداشتی مادی پێشوازیان لێ بکەن، واتە لە دینی ئێمەدا کە ژنت هێنا دەبێت بەپێی ڕێکەوتن شتێك بدەیت بە ئافرەتەکە بەبێ ئەوە عەقدەکە دانامەزرێت، ئیتر برەکەش بەپێی ڕێکەوتن دەبێت هەیە هەتا پارەیەکی خەیاڵی یان ئاڵون و سەروەتێکی زۆر دەدات.

ناتاشا: دەبێت ئافرەتانی ئێوە لە چ نازو نیعمەتێکدابن، ئێمە حەلقەکەشمان هەر موشتەرەکە، ئەو حەلقەیەك بۆ ئێمە بکات ئێمەش دەبێت حەلقەیەك بۆ ئەو بکەین!

ڕۆبن: دەسا ئافرەتەکانی لای ئێمەش چون لە سروشتی ئەو بێ کەس و بێ دەرەتانیەی ئێوەی نازانێت وا دەزانێت ئێوە لە ناز و نیعمەتدان.

ناتاشا: هۆکارەکەی چی یە؟

ڕۆبن: بەقەناعەتی من نەخوێندەواریە، نە خوێندنەوەو تێگەشتنی واقعیە، بۆیە لە ئیسلامیشدا ئەوەندە گرنگی بە خوێندەواری و خوێندنەوەو واقعیەت دراوە، هەتا یەکێك لە تایبەتمەندیەکانی ئیسلام ئەوەیە دینێکی واقعیە.

ناتاشا: من داوای هاوکاریت لێ دەکەم لە بواری خوێندندا وەك لە سەرەتاشەوە وتم، هاوکاریم بکەو وەك کەسێکی نزیك لە خۆتەوە حسابم بۆ بکە، بەرپرسیاریەتیم هەڵدەگریت؟ ڕوونتر بڵێم حەز دەکەم ببیت بە بەرپرسیارم؟

ڕۆبن: دەنگت مەگۆڕە، دەزانیت ناتاشا لە دینی ئێمەدا هەتا باسی ئەوەی کردوە ئافرەت ئاگای لە خۆی بێت لە قسەکردن لەگەڵ پیاوداو دەنگی نەگۆڕێت، نەوەك پیاوەکە خراپ بێت و

بەو دەنگ گۆڕینە هەستی بجولێت و دواتر بەرەو ئاقارێکی خراپدا بڕوات هەتا لە قورئاندا بە دەق هاتوە:

(فَلَا تَخۡضَعۡنَ بِٱلۡقَوۡلِ فَيَطۡمَعَ ٱلَّذِي فِي قَلۡبِهِ)[21]

قسە بەناسکی و شێوەیەك مەکەن، نەوەکو ئەوەی دڵی نەخۆشە بووروژێت و نیازی خراپ بکات.

ناتاشا: چ کتێبێکە ئەوەندە وردە باسی ئەو شتە لاوەکیانەش بکات؟

ڕۆبن: پێی دەوترێت قورئان، ئەوە لاوەکیش نی یە، دەتوانیت ناوی وردی لێ بنێین نەك لاوەکی، چون لەبیرتە باسی پەیوەندیەکانمان کرد، پەیوەندی ڕۆحی، ئەمەش جۆرێکە لە ئاگابون لەو پەیوەندیە ڕۆحیە، چون پەیوەندی فیزکی نا تەندروست کاریگەری لەسەر پەیوەندیە ڕۆحیەکانیش دەبێت، جگە لەوەی پەیوەندیە حەقیقیەکانیش دەشێوێنێت.

ناتاشا: باشە چۆن لێك تێگەشتنێك لە نێوان و من و کەسێکی تردا دروست ببێت گەر بمەوێت زەواجی لەگەڵدا بکەم، ئەوەی

---

[21] الأحزاب ٣٢

کە تۆ پێی دەڵێی دروست و شەرعی، سێکس نەبێت، هەتا قسەیەکی ئاسایش نەبێت ئایە ئەوە موستەحیل نی یە، من ئێستە هەستم بۆ تۆ لا دروست بوە، تۆ ئەوەت زانی!

ڕۆبن: سەیربکە لە ئەورووپاو ئەمەریکا بەو شێوەیە پەیوەندی دروست دەبێت و زۆرینەی هەرە زۆری ناگات بە حاڵەتی زەواجی شەرعی یان قانونی و جیابونەوە دروست دەبێت، زۆریش هەیە دوای تێپەڕبونی ماوەیەکی زۆریش لە پەیوەندی و دواتر زەواجکردن هەر جیابونەوە ڕودەدات، هەرچەند جیابونەوە شتێکی سروشتیەو دەکرێت ببێت، بەڵام ئەگەر نسبەتەکان وەرگرین بەرانبەر مسوڵمان کە هیچ حاڵەتێکی ناشەرعیش ڕونادات نسبەتی جیابونەوەکان نێوانیان ئەرزو ئاسمانە، ئێستە ئەم کەلتوری با بڵێم ئێوە لە وڵاتانی ئیسلامیشدا پەرەی پێدراوەو بەداخەوە خەڵکانێك بەهۆیەوە خەڵەتاون بە تایبەت ئافرەتان، دەبینین نسبەتی تڵاقەکە زیادی کردوە، کەواتە ئەو پەیوەندیە نەبوەتە مایەی لێك تێگەشتن و پتەوی پەیوەندی، بەڵکو بە پێچەوانەوە یەکتریان لا سوك دەبێت و گومانیش

دروست دەکات لەوەی ئەم کەسە هەروا بە ئاسانی خۆی داوەتە دەستی کەسانی ترەوە، بە پێچەوانەی شەرعیەکە کە متمانە لە پاکی نامێنێت، بۆ تۆ ئێستە هەستت هەیە بۆ من ئێمە لێرەدا ئیشێك کۆی کردوینەتەوەو کەسێکیش لەگەڵمانە، دروستە کچ و کوڕ بە ئامادەبونی کەسێکی تر قسەی نێوانیان بکەن، بەڵام با من بپرسم لە تۆ، تۆ چ دینێکت هەیە؟ تا چەند پابەندیت بە مەسیحیەتی خۆتەوە؟

ناتاشا: سەرنجڕاکێش بو ئەو زانیاریانە، لای من تازە بو، لێرە هەر دوای یەکتر بینینی ئاسایی سێکس ڕودەدات، ئەڵبەت ناشی شارمەوە زۆر جار هەر ئەو سێکسەیەو ئیتر تەواو، زۆرجاریش پەیوەندیەکان هەر لەسەرەتاوە دەپچڕێت، بۆیە متمانە زۆر کەم بوە، لای ئێمە لە ڕوسیادا پیاوەکان زۆری ئالۆدەن و بەرپرسیاریەتی هەڵناگرن، بۆیە ئێمە زۆر باجی ئەوەمان داوە، پرسیاری دینیشت کرد ئەڵبەت من بەناو مەسیحیم، بەڵام لە ڕاستیدا دەتوانم خۆم بە کەسێکی بێ دین ناو ببەم، چون باوەڕم بە مەسیحیەتەکە نی یە! ئیتر ئەگەر بشپرسی

بۆ؟ هۆکاری زۆره به کورتی ناتوانم خۆم به مەسیحیەکی پابەندەوه بناسێنم.
ڕۆبن: ئەڵبەت لە تۆ تێدەگەم و ناحەقیشت نی یه، هۆکارەکانیش بەبێ وتن دەزانم، بەڵام به گشتی لە دینی ئێمەدا دروست نی یه پیاوێك ئافرەتێکی بێ ناسنامەی دینی ئاسمانی بهێنێت، واته بۆ ئێسته دەبێت ئافرەتەکه یان جولەکه بێت یان مەسیحی بێت یان دەبێت مسولمان بێت، چون ژن هێنان لای ئێمه عیبادەته، پەیوەسته به دینەکەوه، تەنها هەواو ئارەزو نی یه، هەڵگرتنی بەرپرسیاریەتیه، بۆیه یاساو ڕێسای هەیەو دواتریش پابەندیه، ئەڵبەت گەر پابەندیەکه نەپارێزرا، سزاو هەتا جیابونەوه هەیه، چۆن بۆتی شی بکەمەوه زیاتر، وەك مۆڵەتی ئوتومبێل وایه، کەسێك مۆڵەتی نەبێت بۆی نی یه ئوتومبێل لێبخوڕێت تا مۆڵەت وەردەگرێت، که مۆڵەتەکەشی وەرگرت دواتر بەپرسیاریەتیه تۆ خۆت مۆڵەتی ئوتومبێلت هەیەو ئەوه دەزانیت، بەڵام مانای ئەوەش نی یه کەسێك مۆڵەتی هەبو ئیتر هیچ حادیسەیەك ناکات، بەڵام سزاش هەیه بۆ ئەو سەرپێچیانه،

گفتوگۆی پشت سەگەکان

تا دەگاتە لێوەرگرتنەوەی مۆڵەتیش، بەڵام زۆر کەم ڕێدەکەوێت کەسێکی خاوەن مۆڵەت مۆڵەتی لێ وەرگرنەوە، بەڵام ئەوانەی مۆڵەتیان نی یەو ئوتومبێل لێ دەخوڕن زۆری هەر یەکسەر توشی ڕوداو دەبێت، ئەوروپاش چون ئەم یاسا توندەیان هەیە بۆ ئوتومبێڵ کە ئامێرێکی بێگیانە ڕوداوی ئوتومبێل کەمە، بەڵام بۆ ئافرەتەکە نیانە دەبینین قوربانیەکانی ئافرەت یەکجار زۆرن.

ناتاشا: ئم، ئە، ڕاستی نازانم چ بڵێم! تۆ منت خستە ناو بیرکردنەوەیەکی زۆر قوڵەوە، بەراوردکاریەکەش زۆر جوانە، واتە لە دینی ئێوەدا ئافرەت ئەوەندە گرنگە، عەقدە شەرعیەکە وەك مۆڵەتی ئوتومبێل وایە؟ گەر نەیبێت بۆی نی یە بەکاری بهێنێت وایە؟

ڕۆبن: بەڵێ، چون ئافرەت زۆر بە قەدرە لە شەرعی ئێمەدا، بە شێوەیەکی دروست و شەفاف و هەڵگرتنی بەرپرسیاریەتی نەبێت مافی نی یە یاری پێ بکات.

گفتوگۆی پشت سەگەکان

ناتاشا: دەسا لای ئێمەش قانون زۆر توندە بۆ لێخوڕینی ئۆتومبێل و چەندین سزای داناوە بۆ سەرپێچی، بەڵام بۆ ئافرەت مەگەر بە زۆر کەسێك دەستدرێژی بکاتە سەری و دواتر بگیرێت ئەوسا سزای وەرگرێت، گەرنا زۆرکەس بۆ نمونە بە ڕەزامەندی کارەکە دەکەن بەڵام هەر زو پیاوەکە دەست دەکات بە یاری کردن بە ئافرەتەکە بۆ ئەوەی ناچاری بکات و بڕوات، هەروا پیاوەکە بەبێ سزا ڕزگاری دەبێت، بڕوا دەکەیت ئێمە هەر لە منداڵیەوە باجی ئەمە دەدەین، من ئێستە تەمەنێك و سەقافەتێکم هەیە بەم شێوەیە قسەت بۆ دەکەم گەرنا کەسێکی تر ئەم ڕاستیانە بەم شێوەی من ناڵێت!

ڕۆبن: ڕاستە من لە تۆ تێدەگەم لەم ڕوانگەوە ئەوروپاو ئەمەریکاو ڕوسیا دەتوانم بڵێم هەموی یەك ڕوی هەیە، ڕۆڵی دین لاوازکراوە یان هەر نەهێڵراوە، لەو نێوەندەدا بۆ دەستکەوتە مادیەکان یاسای توندیان هەیە بۆ خۆیان و دونیای سەرمایەداری، ئافرەتیش بوە بە ئالەیەك لەو نیوەندەدا،

عەجەب واش نیشان دەدەن ئەوان پارێزەری ئافرەتانن، لەوەش عەجەب تر ئافرەتەکانیش کەوتونەتە ژێر کاریگەریەوە.

ناتاشا: تۆ هیچ هەستێکی خۆتت بۆ من نیشان نەدا، تا بکەوینە گفتوگۆی تایبەتی خۆمان، عاجز نابم گەر قسەی ناخی خۆت بکەیت، بڕوام وایە کەسێك بەم شێوەیە بتوانم قسەی لەگەڵ بکەم و ناخی خۆمی بۆ بکەمەوە شیاو بێت بۆ پێکەوە ژیان.

ڕۆبن: تۆ لەوە تێنەگەشتی کە وتم ئێمە ناتوانین کەسێك بهێنیت کە خاوەنی ناسنامەی حەقیقی ئاسمانی نەبێت؟

ناتاشا: ئەها بەڵێ، کەواتە ئەمەیە هۆکاری بێ هەستیەکە، کەوابێت من ئەگەر یەکێك لەو ٣ دینە هەڵبژێرم ئەوسا دەتوانم وایە؟

ڕۆبن: بۆ ئەوەی بتوانیت زەواج لەگەڵ مسوڵماندا بکەیت بەڵێ، ئەڵبەت ئەگەر بەرانبەرەکەش پابەند بێت بە شەرعەوە، هەیە بەناو مسوڵمانەو ئێستە تۆی دەستکەوێت هەر حساب بۆ شەرع ناکات و لە ڕوسیەکان خراپترت پێ دەکات.

گفتوگۆی پشت سەگەکان

ناتاشا: کەواتە مسوڵمانەکانیش هەموی وەك یەك بیرناکاتەوە، ئەتەوێت ئەوە بڵێی؟

ڕۆبن: وەك یەك بیرکردنەوە شتێکەو وەك شەرع بیرکردنەوە شتێکی تر، دەکرێت مسوڵمانەکان ڕوئیای جیاوازیان هەبێت بۆ هەرکارێکی دونیای، ئەوانەی کە شەرع دەقی لەسەر نەناردوەتە خوارەوە، بەڵام شتێك شەرع بڕاندبێتیەوە ناچێتە چوارچێوەی بیرکردنەوەوە، وەك ئەوە وایە یاسا مەوزوعێکی بڕاندبێتەوەو کەسەکان سەرپێچی بکەن، یانی بۆ کەسێك کە بە مۆڵەت سەیارە لێبخوڕێت و کەسێکیش بەبێ مۆڵەت نابێت بڵێین ئەم دوکەسە وەك یەك بیرناکەنەوە، دەبێت بەبێ مۆڵەتەکە بڵێین سەرپێچیکار، بێ موراڵ و بێ ئەدەب، حساب نەکەر بۆ بەرژەوەندی گشتی، نەك بڵێین وەك ئەو بیرناکاتەوە، بە کورتی وەك چۆن لەناو مەسیحیەکاندا یەکجار زۆر هەیە لەوەی پابەند نی یە بە مەسیحیەتەکەوە لەناو ئێمەشدا هەیە، هەرچەند نسبەتەکە زۆر کەمترە لە مەسیحی، بەڵام هەیە گوێنادات، کە گوێنادات سەرپێچیکارە نەك بیری ئازاد بێت!

گفتوگۆی پشت سەگەکان

ناتاشا: چەند بە چێژە، ئەم نمونەو ئەم بەراوردکاریانە، دەرفەتی بیرکردنەوە نادات بەمن و بنبەستانە دەمگەیەنێت بە باوەڕبون پێی.

ڕۆبن: باوەڕبون بە ئیسلام؟

ناتاشا: نا باوەڕ بون بە ئیسلام نە، چون من هێشتا شتێکی وا لە ئیسلام نازانم، باوەڕبون بەو نمونانەی کە تۆ دەیهێنیتەوە.

ڕۆبن: بەڵێ، خوێندنەوە بۆ دەقە دینیەکانیش ئەگەر بە دروستی و خاڵی لە ئایدۆلۆژی سەیری بکەیت هەموی هەروایە، چون دەقە دینیەکان کەسێکی بازرگان، یان سیاسی، یان بەرژەوەندخواز، یان ئەسڵەن کەسێك دای نەناوە کە نیازێکی هەبێت و خۆی بۆی جێبەجێ نەکرێت و پێویستی بە ئێمە بێت بۆی جێبەجێ بکەین، بۆیە لە بەرژەوەندی خۆماندایە لەسەری بڕۆین، هەروەك مۆڵەتی شۆفێریەکە.

ناتاشا: وا دەردەکەویت ڕۆبن تۆ بوار بەمن نادەیت بۆ بیرکردنەوە، دەڵێی دەتەوێت زو مسوڵمان ببم و دواتر زەواج بکەین، ئەوەی دوهەمم پێ خۆشە، بەڵام بۆ یەکەم هێشتا

ئامادەنیم، ڕونتر بڵێم مۆڵەتیش وەك تۆ هەردەم بە نمونە دەیهێنیتەوە پێویستی بە موومارەسەیە.

ڕۆبن: ئەڵبەت منیش بۆ ئەوەی یەکەم پێم خۆشە، ناتاشا زۆرجار دەبینیم کەسانێك بەناوی بوارو کات و بیرکردنەوەوە خۆیان دەخەڵەتێنن، شتی باش پێویستی بە بیرکردنەوەی زۆر نی یە، دەبێت هانی یەکتری لەسەر بدەین هەتا هەر لە منداڵیشەوە.

ناتاشا: نا ڕۆبن شتی وا چۆن دەبێت بە تایبەت منداڵ دەبێت وازی لێ بهێنیت تا گەورە دەبێت و خۆی بیربکاتەوە، گەورەش هەر پێویستە دەرفەتی هەبێت.

ڕۆبن: باشە منداڵ بۆ هەر بە منداڵی دەیخەنە ڕەوزەو قوتابخانە؟ خۆ حەزی لێی نی یە، زۆرجار دەگری و هاوار دەکات کە نایەوێت بڕوات، بەڵام هەموی پێداگرە لەوەی بینێرێت چون لە بەرژەوەندیدایە، هەتا منداڵێك بیانەوێت یاریچیەکی باشی لێ دەربچێت هەر لە منداڵیەوە پرۆڤەو یاری پێ دەکەت، بۆ زۆر شتە دونیایەکانیش، کەچی کەس ناڵێت

رۆبن و ناتاشا

گفتوگۆی پشت سەگەکان

وازی لێ بهێنە با ببێتە هەژدە ساڵ و خۆی بڕیار بدات!
زۆرجار بواری زۆر دەرفەتەکان لە کیس دەدات، بیرکردنەوە پێویستە ببێت بەڕای من تەنها بۆ ئەوە هەبێت بۆ ئەوەی بە تێگەشتن و متمانەوە کارەکە بکرێت، نەك وەك بیانو بێت، هەروەك مۆڵەتی شوفێریەکە دەبێت کاتی بێت بۆ فێربون و دواتر وەرگرتنی مۆڵەتەکە نەك یارکردن بێت بە ئوتومبێلەکەو خۆ بوراندن بێت لە مۆڵەتەکە، لە بەریتانیا حەرفێکی ئێل دەدەن لە ئوتومبێڵ بۆ کەسێك کە بیەوێت فێری ئوتومبێل ببێت دەبێت کەسێکیشی لەگەڵ بێت، حەرفی ئێل هێمایە بۆ فێربون:

گفتوگۆی پشت سەگەکان

وە کە بە شێوەی نەزەریش تاقیکردنەوەکەت بڕی تەنها ٢ ساڵت هەیە بۆ ئەوەی عەمەلیەکەش ببڕیت گەنا شەهادەی نەزەریەکەش پوچەڵ دەبێتەوە.

هەتا کەسەکە کە تازەش مۆڵەت وەردەگرێت تواتر حەرفی پی لە ئوتومبێلەکە دەدەن هێمایە بۆ

دەرچون واتە تازە دەرچوە، دواتر دەبێت بە کەسێکی بە ئەزمون، ئیسلام بونیش ئەو مەرحەلانەی دەبێت هەبێت،

گفتوگۆی پشت سەگەکان

هەرچەند هەیە مۆڵەتیشی نی یەو خۆی بە باشترین شوفێریش دەزانێت بەڵام لە ڕاستیدا وا نی یە.

ناتاشا: نمونەکان جوانن بەس مەبەستت چی بو لە کەسانێك مۆڵەتیان نی یەو خۆشیان بە باشترین شۆفێر دەزانن.

ڕۆبن: هەیە هەر مسوڵمانیش نی یە بەناوی ئیسلام و شارەزای لە ئیسلام قسە بۆ خەڵکی دەکات و خۆی بە پرۆفیسۆرو رۆشنبیر نیشان دەدات لە کاتێکدا ئاگاداری ناوەرۆکی کرۆکی شەریعە نی یە.

ناتاشا: ئێستە خەمەکەی من گەورەتر بو، لە سەرەتاوە زیاتر بیرم لە ئەوروپا دەکردەوە، ئێستە تۆ منت خستە ناو گێژاوی بیرکردنەوە لە ئیسلامیش، ئەڵبەت چارم نی یە دەبێت قەناعەت بەوەش بکەم شایەنی بیرلێکردنەوەشە.

ڕۆبن: بێگومان شایەنیەتی ناتاشا، من پرسیارێك لە تۆ دەکەم بۆچی دەتەوێت سەفەری بەریتانیا بکەیت و لەوێ نیشتەجێ ببیت؟

گفتوگۆی پشت سەگەکان

ناتاشا: ڕونە ڕۆبن بۆ ژیانێکی باشتر، لێرە زۆر ماندوین سا بەڵکو ژیانمان بگۆڕێت!

ڕۆبن: ئەڵبەت من دژی ئەوە نیم ئێوە ئەو سەفەرە نەکەن، بەڵام هەوڵدان بۆ ژیانێکی کاتی دونیای شایەنی بیرلێکردنەوەو هەوڵی زۆر بێت حەتمەن ئیسلامەکە زۆر لە پێشترە، چون ئیسلام جگە لەوەی ڕێنیشاندەرت دەبێت بۆ ژیانی دونیا جائیزەی ژیانی کۆتایشت پێ دەدات.

ناتاشا: یان چۆن دەقی ئاینی ئێوە هەیە ئەوە بسەلمێنێت!

ڕۆبن: بێگومان هەیە، قورئان هەموی ڕینێشاندەری ژیانەو بەڵێنە بە ژیانی خۆشی هەتا هەتایی، ئەڵبەت ئەگەر پەیڕەو بکرێت.

ناتاشا: لەسەر زەواج نمونەی زۆرت بۆ باسکرد، دیارە یاساو ڕێسای خۆی هەیە، حەتمەن بۆ ئەوەکانی تریش وردەکاری هەیە.

ڕۆبن: ئەوەی لەسەر زەواج باسمکرد بۆت تەنها جەوهەرێکی زۆر سەرەتای بو، گەرنا ئیسلام بە وردی ڕێساکانی دارشتوە،

گفتوگۆی پشت سەگەکان

ئەگەر کەسێك کچ بو شوی کرد چۆن بێت، کەسەکە کێ یە کە شوی پێ دەکات، ئەگەر بێوەژن بو جۆرێکە، گەر مێرد مردو بو جۆرێکی ترە، ئافرەتەکە مسولْمان نەبو چۆن بێت، ئەگەر فێڵ و درۆی تێدا بێت چۆنە، ئەگەر یاساکان پەیڕەو نەکراو ناوی شەرعیشی لێ نرا چۆنە وەك موتعەی شیعە بۆ نمونە.

ناتاشا: مادام ئەو هەمو وردەکاریە لە زەواجدا هەبێت حەتمەن جێگەی تێڕامانە.

ڕۆبن: بێگومان لەو خاڵەوە دەتوانیت قیاسی بکەیت، لە سەروی هەمویەوە پەیوەندی ڕۆحی مرۆڤ لەگەڵ خوای گەورەدا بەو هۆیەوە بتەو دەبێت، هەروەك چۆن لە پابەندی قانودا پەیوەندی مرۆڤ بە یاساوە پتەو دەبێت و کەسەکە دور دەبێت لە کێشەی دونیایی، بۆ شەریعەش نەك بە هەمان شێوە بەڵکو زیاتریش، چون کەس لە دەست شەرع قوتاری نابێت، گەر لە دونیا قوتار بێت لە قیامەت باجەکەی دەبرێت بدرێت.

گفتوگۆی پشت سەگەکان

ناتاشا: گرنگە ئەو هەستە لەناخدا بەو شێوەیە بچێنرێت تا لە بەرپرسیاریەتی هەڵ نەیەت، هەرچەند بەڕاستی قورسە ڕۆبن ئەوە ئاگاییە بە هەمیشەیی!

ڕۆبن: ئیسلام ئەوەندە ئەو ئاگاییەی بەلاوە گرنگە هەربۆیە مەشروباتی سەرخۆشکەریشی حەرامکردوە تا هەرگیز بێ ئاگا نەبێت، چون کە کەسێك سەرخۆش بو غیابی ئەقڵی بۆ دروست دەبێت، ئەوکات زۆر زیاتر موعەرەزە بۆ تاوان.

ناتاشا: دەزانیت ڕۆبن هەر بەم قسە مەشروبت لە پێش چاوم خست، ئەگەر بتوتایە نابێت بیخۆیت من حەزم پێش دەخست، بەڵام کە پشتی حەرامیەتەکەت وت ناتوانم قەناعەت نەکەم، چون هیوادارم بەخراپ لەسەرمی حسێب نەکەیت دەسدرێژم کراوە سەر لە تەمەنی ١٧ساڵیدا بەهۆی سەرخۆشیەوە لەگەڵ کوڕێکدا ڕۆشتم من ئاگام لەخۆم نەبو ئەو بردمی، کە بە ئاگا هاتم ئەوسا هەستم بە دەسدرێژیەکە کرد، چون من گەر بە ئاگا بوایەم هەرگیز ئەو کارەم نەدەکرد لەگەڵ ئەو کەسەدا کە شایەن نەبو.

ڕۆبن: تاوانەکان بەهۆی کحولەوە لە ژمارەدا نایەن لە جیهاندا، هەتا خواردنەوەی ئەلحکول پەیوەستکراوە بە تاوانەوە[22]، تۆ هەر لە گۆگڵ بنوسە:

Alcohol violence

یان بنوسە

Risks of alcohol

ئیتر بەو شیوەیە دەتوانیت سەرچ بکەیت، دەبینیت لە ئەوروپاو ئەمەریکا چەند تاوان و دەسدرێژی بەهۆی ئەم حەرامکراوانە ڕودەدات، حەرامکراو مەبەستم لە شەریعەی ئێمەدا، بەڵام دین ڕێگری لەوانە کردوە، لەگەڵ ئەوەدا بەدیلی بۆ داناوە، ئەویش خواردنە نا سەرخۆشکەرەکانە، ئەوانەی زیانی نی یە، هەتا لە ڕوی تەندروستیشەوە سەیری بکەین، پەرداخێك شەربەتی فرێش لە کوێ و ئەلکحول لە کوێ، سودو ڤیتامینەکانی بەراورد بکە، جگە لەوەی کەسانێکی زۆر بەهۆی هەتا

[22] https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3170096/

گفتوگۆی پشت سەگەكان

قەڵەویەوە دەناڵێن ئەڵكحول هۆكارێكە، ڕێنوماییە تەندروستیەكان هەردەم داوای دورکەوتنەوەی دەكات.

ناتاشا: ئەڵبەت ئەوەی كە دەیخوێنیتەوەو لەگەڵ ئەوەی لە زەمینەی واقعیدا دەگوزەرێت دو شتی لێك جیاوازن، بۆیە من پێم خۆشە لە دەمی تۆوە ببیستم ژیان لە ئەورروپاو ئێستا با بڵێم ژیان لە ئیسلامیشدا چی یە.

ڕۆبن: ئیسلام پرۆگرامێكە دەبێت لە خودی خۆتدا داونلۆدی بكەیت، دەوڵەتێكە لە دڵتدا دەتوانیت دای بمەزرێنیت، وژدانت دادوەرەكەی بێت، دادوەرێك بە ئارەزو كار نەكات، هەمو پێوەرەكانی دادوەری تێدا ڕەچاو بكات، چون گەر بڕیارێكی نا تەندروستی دا دواتر ئەوە خودی خۆتی باجەكەی دەدەیت، هەندێك جار باجەكە سوكەو هەر دونیاییە، هەندێك جار زۆر قورسەو هەر دونیاییە، هەندێك جار هەم دونیاو هەمیش قیامەتیە، ژیانیش لە ئەورروپا ئەگەر بەم دامەزراوەییەوە بڕۆیتە ناوی لەوەیە زۆر سودی لێ وەرگریت، گەر بە پێچەوانەوە بو

گفتوگۆی پشت سەگەکان

ئەوسا دور نی یە لەبری ژیانێکی خۆشتر توشی نەهامەتی زیاتر ببیت.

ناتاشا: بۆ نمونە وەکو چی؟ زۆرم حەز لە نمونەکانتە.

ڕۆبن: بۆ نمونە ئەگەر ڕینومای و یاسا شەرعیەکان تۆ بۆ خۆت پەیڕەوی بکەیت بەدور دەبیت لە کێشە، سەدان نمونەم لایە، هەیە بە حوکمی ئەوەی وڵاتەکە غەریبەو کەس کەس ناناسێت بە فرسەتی دەزانێت بۆ کاری خراپە، وە لەو نێوەندەدا تێکەوتوە، چون ئەوەی لە شەرعی ئێمەدا بە خراپە هاتوە نەکردنی سودی دونیایی هەیە، گەرچی ئێستە کردنی هەندێکی سزاشی نەبێت بەڵام هەر دورکەوتنەوە لێی سودی تێدایە.

ناتاشا: چۆن بزانم لە شەرعدا شتێك بەخراپە هاتوە تا نەیکەم، با مسوڵمانیش نەبم مادام سودی تێدا بێت من ئامادەم پابەندی بم.

ڕۆبن: یانی ئامادەی مسوڵمانیش نەبیت و پابەند بیت بە شەریعەشەوە؟

ناتاشا: مادام سودی تێدا بێت بۆ نا!

گفتوگۆی پشت سەگەکان

ڕۆبن: بۆ ئەوەی بتوانیت بە تەواوی کۆنترۆڵی خۆت بکەیت لە پارێزگاری لەو سودانەدا بەبێ ئیمان قورسە، زۆریش قورسە، ئیمانەکە دافعێکی گەورەو بەهێزە بۆ پابەندی بەو سودانەوە!

ناتاشا: وەك دەزانیت زۆرم پێ خۆشە هەردەم بە نمونە فکرەکەم پێ بڵێیت.

ڕۆبن: بۆ نمونە کەسێك نەخۆش دەکەوێت دەچێتە لای دکتۆرو دەرمانی بۆ دەنوسێت، خۆ دەرمانەکە ناخۆشە، نەفسی حەزی لێ ناکات، نایەوێت پارێز بکات و خۆی لە خواردن و خواردنەوەو شیرینی بگرێتەوە، بەڵام چون باوەڕی بە قسەی دکتۆرەکە هەیەو ئومێد بە چاك بونەوە هەیە ئامادەیە بەردەوامی هەبێت لەسەر دەرمانەکەو پارەشی لە پێناودا سەرف دەکات، هەتا نمونەیەکی ئاسای تریش کەسێك تەنها بۆ ئەوەی جەستەی خۆی ڕێك بکات و بیەوێت خۆی لاواز بکات خۆی زۆر لە حەزەکانی دەگرێتەوە لە پێناوی جەستەیەکی ڕێکتردا، لە کاتێکدا ئەزیەتی زۆری دەوێت، ڕاکردن شتی

قورس هەڵگرتن نە خواردنی زۆر شت، بەڵام لە کۆتایدا ئەو نەخۆشەی پابەند نابێت بە ڕێنوماییەکەو ئەو کەسەی ڕجیمەکە دەشکێنێت ئامانجەکە ناپێکێت، ئەویش بە ئیمان دەکرد، ئیمان نەك لە ڕوی دینیەوە بەڵکو لەو قەناعەتە ناخیەوە کە توانای بە زەویدانی ئارەزووەکانی هەبێت.

ناتاشا: حەز دەکەم بەردەوام بیت، نمونەی ترم بۆ بهێنەرەوە، چێژی لێ وەردەگرم.

ڕۆبن: هەر بۆ نمونە من وەك پیاو ئارەزوی جنسیم هەیە، ئەگەر ئەو ئیمانە ڕێگر نەبوایە، هیچ ڕێگریەکی تر نەبو لەوەی من خۆم لە تۆ بەدور بگرم، بەڵام بەجیا لە باوەڕەکانی تر ئەم ئیمانە چێژی تایبەتی خۆشی تێدایە، چێژێك کەسێك هەستی پێ دەکات لە دونیای مادی تێپەڕاندبێت.

ناتاشا: مەوەستە هەم بڵێ...

ڕۆبن: بۆ نمونە بازرگانەکانی ئەوروپا چون پێوەری حەڵاڵ و حەرامیان نی یە مرۆڤەکانیان کردوە بە ئالە وەك کۆیلە دەبێت نەوەستێت لەگەڵ ئامێرەکەدا ڕێکیان خستوە دەبێت ئەویش

گفتوگۆی پشت سەگەکان

نەوەستێك، وەك ئامێرێك بەكاریان دەهێنن بۆ دەستكەوتی زیاتر، بەڵام بازرگانێك كە حەڵاڵ و حەرام بزانێت، چێژی كەمی حەڵاڵەكە ناگۆڕێتەوە بۆ زۆری حەرامەكە، هەردەم چێژەكان لە دروستی كارەكاندایە.

ناتاشا: من هێشتا هەر گوێ دەگرم...

ڕۆبن: بۆ نمونە قوتابیەك بە هەوڵی خۆی گەر نمرەیەكی كەمتریش بهێنێت لە زۆر پێی باشترە، چونە مافی تەواو لە حەقەكەی خۆیدایە، كەسێك بە تواناى خۆی دەستكەوتی هەبێت پێی باشترە لەوەی بەهۆی شتێكی ترەوە پێی بدەن، چێژی حەقیقی لە مافە دروستەكاندایە گەرچی بەهۆكاری لاوەكی زۆرتریش بەدەست بێت.

ناتاشا: ئەم بیرۆكانە تۆ لە كوێی كتێبەكەتان نوسراوە؟

ڕۆبن: ئەم بیرۆكانە لە تێگەشتن لە دەقەكانی كتێبەكەماندا نوسراوە، ژیری بەكارهێنان لەگەڵ دەقەكاندا مرۆڤەكان هەردەم بەرەو كامڵتر دەبات، دەكرێت تۆش دیراسەی بكەیت و تێگەشتنت باشتر بێت لەمن.

گفتوگۆی پشت سەگەکان

ناتاشا: بەبێ مامۆستا ئەوە دەکرێت؟ چون دەقەکان بە دیراسەی ورد دەکرێت، زۆرجار ئەوەش پێویستی بە خوێندنە.

ڕۆبن: ئەڵبەت پێویستی بە مامۆستایە بۆ ئەوەی بە جوانی لێی تێبگەیت، دەکرێت وەك کلیل و نمونە لە هەر زانستێکدا شتێك وەرگریت تا توانای خۆت دەگات بەو ئاستەی تێیدا قوڵ ببنەوە، لەگەڵ هەمو ئەوانەشدا بیکردنەوەو تێڕامان زۆر گرنگە کە هیچکامیان بە خوێندن بەرهەم نایەت.

ناتاشا: باشە خۆ کەسانێکیش هەتا ڕەخنە لە دین دەگرن باس لە بیرکردنەوەو تێڕامان دەکەن، چۆن ئەو دوە لێك جیابکرێتەوە.

ڕۆبن: پرسیارێکی زۆر جوانە، بە غەریزە، حەزی ئەو غەریزانەی کە بیرکردنەوەو تێڕامان دەکەن بە هۆکاری، بۆ نمونە کەسێك بە حساب بیردەکاتەوەو دەڵێ بۆ مەشروب حەرامە، من کەم دەخۆم و سەرخۆش نابم، یان ئیتر هەر بیانویەکی تر، ئەنجامی ئەم بیرکردنەوە تێرکردنی ئەو غەریزەیە کە داوای مەشروبی لێ دەکات لە کاتێکدا سور دەزانێت زیانی زۆر زۆر لە سودەکانی زۆرترە، وەك خۆت

وتت تۆ قوربانی ئەو بوارەشیت! یان کەسانێك دەڵێن بۆ پەیوەندی ئافرەت و پیاو حەرام بێت مادام خۆیان ڕازین، بۆ نمونە ئێستە من و تۆ با وازحتر بم، بەڵام ئایا ئەو تێرامان و بیکردنەوەیە ئارەزوی جنسیە یان شتێکی واقعیە، چون لە پەیوەندیە تا تەندروستیەکاندا پێشتر باسمکرد.

ناتاشا: تێدەگەم، بەڵام چۆن مرۆڤ بتوانێت بەردەوام بەم شێوەیە حەزو ئارەزویەکانی کۆنترۆڵ بکات.

ڕۆبن: پرسیارێکی زۆر جوانە، بە ئیمان دەتوانێت، ئەڵبەت کە دەڵێم بە ئیمان دەتوانێت مانای وا نی یە سەد لە سەد بتوانێت بەڵام لە هەر جێگەیەکدا نەیتوانی و زیادە ڕۆی کرد ئەوە بێگومان زیانی لەخۆی داوە، دەبێت لە زوترین دەرفەتدا بگەڕێتەوە.

ناتاشا: وەك چی؟ لە زوترین دەرفەتدا بگەڕێتەوە، نمونە...

ڕۆبن: بۆ نمونە ئوتومبێلێك بە شێوەی پێچەوانە دەکەوێتە سەر شەقام، دەبینێت هەمو ئوتومبێلەکان بەڕوی ئەم دێن و ئەم هەڵە ڕێگاکەی گرتوە، نابێت پێداگربێت لەبەردەوامی و دەبێت هەتا

زوە بگەڕێتەوە، چون ڕێگەکە پڕ مەترسیەو توشی چەندین هەڵدێری دەکەن، حەزی تاوانەکانیش وایە کە کردت دەبێت پەشیمان ببیتەوە، جا هەیە لەوانە تەنها پەیوەستە بە نێوانی خۆت و خواوە تەوبەیەکی لێ دەکەیت، هەشە پەیوەستە بە کەسی تریشەوە مافەکەی بۆ دەگەڕێنێتەوە.

ناتاشا: وەك چی مافەکەی بۆ دەگەڕێنیتەوە.

ڕۆبن: بۆ نمونە دزی لە دینی ئێمەدا حەرامە، من ئەوە دەزانم و ئێستە ئێمە پێکەوەین و من جزدانەکەی تۆ دەبەم، یان لەم تێکەڵیەدا حسابی بانک و کۆدی پشتی کارتەکەت دەبەم، دواتر بەکاری دەهێنم، ئەمە حەرامە، کە پەشیمان بومەوە لەم کارە هەڵە تەنها بەوە نابێت لە نیوانی خۆم و خوای گەورەدا تەوبە بکەم، بەڵکو دەبێت مافەکەی تۆش بگەڕێنمەوە هەتا با تۆ لە مۆسکۆو منیش لە لەندەن بم.

ناتاشا: سەیرە یانی شتی وا دەبێت کە ئارەزومەندانە کەسێك خۆی مافەکە بگەڕێنێتەوە بەبێ ئەوەی شکاتیشی لێ بکات، لە کاتێکدا خۆشی ئەو کارەی کردبێت.

ڕۆبن: بەڵێ زۆریش دەبێت، هەتا لە مێژوی ئیسلامیدا نەك هەر بۆ ئەوە کەسانێك کە سەرپێچی جنسیان کردوە خۆیان ڕۆشتونەتە بەردەم حاکم و دانیان بە تاوانەکەدا ناوەو پشتیان هەڵکردوە بۆ عقوبەی تاوانەکە.

ناتاشا: ئەو خاڵە زۆر قورسە بۆ من لێی تێبگەم، چ وا دەکات ئینسان دواتر بەو شێوەیە خۆی ڕسوا بکات وە بۆ؟

ڕۆبن: ئەوە ڕیسوای نی یە، ئەوە هەستێکی دروستی ناخە کە ئازاری دەدات لەوەی بە ڕێگەیەکی دروستدا نەڕۆشتوە، بۆ گەڕانەوەو کەوتنەو سەر ڕێگە دروستەکە باج بە خۆی دەدات، هەمو ئەوانە ئیمانە، ئیمانیش ئالە نی یە تا دەستی لێ بدەیت، ئیمان هەست و شعورە دەبێت تێکەڵت بێت.

ناتاشا: دەزانی ڕۆبن، ڕۆژانە کە دەچین بۆ دانیشتنەکان من زیاتر بیرم لای گفتوگۆکانی تۆیە وەك ئەوەی ئاگام لە دەقی ڕێکەوتنەکان بێت، بەڵام متمانەم بە تۆ هەیە ئاگادار دەبیت لەوەی ڕێکەوتنەکان بە قازانجمان بشکێتەوە، چون بۆ منیش دەبێتە دەستکەوت لای زانکۆ.

رۆبن و ناتاشا

گفتوگۆی پشت سەگەکان

ڕۆبن: من پێم خۆشە کە جێگەی متمانەی ئێوە بم بۆ ڕیکەوتنەکان، مادام وایە با جێگەی متمانەشت بم بۆ ڕێکەوتنێکی تر.

ناتاشا: چ ڕێکەوتنێك بە ڕونی قسە بکە، پێم خۆشە گوێم لێ بێت!

ڕۆبن: ڕێکەوتنی تۆ لەگەڵ ئیسلامدا، وەك چۆن ئێمە ڕۆژانە دادەنیشین لەگەڵ زانکۆداو موناقەشەیان لەگەڵ دەکەین و دواتر دەگەین بە ڕێکەوتن، حەز دەکەم بە جدی و بە مەبەستی ڕێکەوتن نەك هەر زانیاری من نێوەندگیربم و هاوکارت بم.

ناتاشا: ئەڵبەت لەگەڵ گفتوگۆکاندا هەست دەکەم بەرەو ئەو قەناعەتە دەڕۆم ، بەڵام نەبوەتە بڕیاری تەواو، یان بە جۆرێکی تر بڵێم تەواو شارەزا نەبوم تا بتوانم بڕیاری لەسەر بدەم.

ڕۆبن: باشە ئێمە کە لەگەڵ زانکۆکاندا ڕێدەکەوین خۆ ئەو ڕێکەوتنە مەبدەئی سەرەتاییە، نە ئەوان شارەزای ئێمەن بە

تەواوی وە نە ئێمەش هی ئەوان، دواتر كرداری بەدوادا دێت، پەیوەندیەكان پتەو دەكرێت، مەرج نی یە بۆ كەسێك مسولْمان بێت ئیتر هەرچی شت هەیە هەموی بزانێت، گەر وابوایە دەبوایە هەرچی مسولْمان هەیە مەلا بوایە، كە ئەوە ناكرێت، تۆ پایەی بنەڕەتیت هەیە، سەیری هەركویێ دەكەیت بونی خواو شەریعەتێك لە پشتیەوە دەسەلمێنێت، بۆ ئاسمان مل بەرزكەیتەوە بۆ زەوی سەر دانەوێنیت هەموی شاهیدی خالقت بۆ دەدات، تەنها كتێبێكی ئەو خالقەش بە دروست و كۆتا كتێب بێت هەر قورئانە، ئەوە چەندین نمونەشمان تێدا هێنایەوە، ئەوانەش نموزەجە بۆ ئەوانی تر، ئەمە دەڵێم بۆ ئەوەی یارمەتی دەرت بم زیاتر خۆت لە گێژاودا نەهێنیت و ببەیت، گەرنا ئەمە كۆتا داوای من دەبێت.

ناتاشا: هەستی تەواو بە دڵسۆزیەكەت دەكەم، تەنها یەك پرسیارت لێ دەكەم، ئەگەر بە ڕاست وەڵامم بدەیتەوە، وە زۆر بە ڕاشكاو بەڵێنت پێ دەدەم كە لە مانای دڵسۆزیەكەت تێدەگەم و دەمگەیەنێت بە قەناعەت.

گفتوگۆی پشت سەگەکان

ڕۆبن: نەك هەر بەڵێن سوێند دەخۆم بەخوای خۆم لە قوڵای دڵمەوە ڕاستیەکەی بڵێم.

ناتاشا: بۆچی بە ڕاشکاوی داوات کرد مسوڵمان بم بۆ ئەوەی ببم بە خێزانیشت؟ پەلەکە بۆ ئەوە بو؟

ڕۆبن: نەخێر بە هیچ شێوەیەك من و تۆ بۆ یەك نابین، هیچ ئەو نیەتەشم نی یە، تۆ ناوی دەنێیت پەلە من بە پەلەی نازانم، ئێمە عیبارەیەکمان هەیە لە عەرەبیدا دەڵێ: خیر البر عاجله، چاکە دەبێت پەلەی لێ بکرێت، چ لەوە چاکتر هەیە مسوڵمان بیت، وە من هەر چەند ڕۆژێکم ماوە لەگەڵ تۆ، دوای ئەوە سەفەری وڵاتی ترم هەیە.

ناتاشا: پێشتر زۆر باسی غەریزەت کردو تێکەڵ نەکردنی لەگەڵ ڕۆحدا، چاك ئەوانە لە مێشکمدا چەسپی، ئەمەشم کرد بە تاقیکردنەوە بۆ تۆ، بۆ ڕاستێتی قسەکانت، مادام داواکردنی مسوڵمانیەتی من ئەو نیەتەی تێدا نەبو، ئەوا لە ژێر دەستی تۆدا من مسوڵمان دەبم، چ داواکاریەك پێویستە بە متمانەی تەواوەوە

جێبەجێی دەکەم، وەك کەسێکی دڵسۆز کە تا ئێرە هاوکارم بویت دەستم لێ بەرمەدە.

ڕۆبن: لە ناخی دڵمەوە پیرۆزبایت لێ دەکەم، باشترین بڕیات داوە لە ژیانتدا، ئەوەی گرنگە بۆ ئێستە شەهادە بهێنیت کە جگە لە خوای گەورە خوایەکی کە نی یە، وە پێغەمبەر محمد درودی خوای لەسەر بێت کۆتا پێغەمبەرە، دوای ئەوە ئەم ٢ رۆژە زۆر شتی سەرەتایی و بنەڕەتیت فێر دەکەم و دواتر خۆشت دەتوانیت زانیاریەکانت فراوان بکەیت و لای خۆتان مزگەوت هەیە لە ڕێگەیەوە پەیوەندیت لەگەڵ مسوڵمان و خوای گەورەدا پتەو بکە. ئەم وێب سایتانەش سەیر بکە.

ناتاشا: وا دەکەم، هیوادارم سەردانی تایبەتیم بکەیت بۆ ڕوسیا، لە دوای ئەم سەفەرە دەستبەردارم نەبیت.

ڕۆبن: هێشتا بیرت لای سەگەکەت هەیە؟

ناتاشا: گەر پێشتر تۆم بناسیایە، یان بەجۆرێکی تر سەرگەرمی ئەم جۆرە گفتوگۆیانە بوایەم ١٥٠٠ ڕۆبڵم نەدەدا بۆ ئەوەی پاسەوانی لە سەگەکەم بکەن تا دەگەڕێمەوە، هەر لەوێدا

بەدیاری دەمدا بە کەسێك، پێم وا نی یە ئیتر کاتم هەبێت بۆ سەگ.

ڕۆبن: ئێمە زانایەکمان هەیە بەناوی ابن حزم، نوسراوێکی هەیە (رسالة) لەسەر سەگی پاك (الكلب طاهر)[23] بە جوانی باسی دەکات، لە شەرعیشدا وردەکاری زۆر هەیە لەسەر سەگ.

ناتاشا: متمانەت پێ دەکەم دینێك بۆ پەیوەندی نێوان ژن و پیاو بە دروستی و مرۆڤ لەگەڵ سەگدا بە دروستی ئەوەندە وردەکاری هەبێت، حەتمەن بۆ پەیوەندی لەگەڵ خۆیدا وردەکاری زۆر زیاترە.

ڕۆبن: حەتمەن ڕێك وایە، من باوەڕی تەواویشم هەیە بەوەی کە خەڵکانێك ئەو پەیوەندیە بۆشای تێدایە هەربۆیە ساڵانە لە خەم و خەفەتدا زیاتر لە (٦٠٠٠) شەش هەزار کەس خۆیان دەکوژن لە بەریتانیا![24] واتە لەبری ئەوەی مۆمێکی تازە

[23] http://www.feqhup.com/uploads/13291918281.pdf

[24] https://www.thesun.co.uk/news/5911685/male-suicide-rates-uk-awareness-the-samaritans-2018/

داگیرسێنن، مۆمەکە دەکوژێننەوە، بە حەفتانە وەریگرین هەمو حەفتەیەك ٨٤ نەفەر خۆی دەکوژێت!.

ناتاشا: واو، ئەو ڕۆژە زۆرە! خۆ لای ئێمە زۆر زیاترە، بەڵام هەرگیز بەبیرمدا نەدەهات بەریتانیا بە تایبەتی بەو شێوەیە بێت.

ڕۆبن: ناتاشا با ئەمەشت پێ بڵێم، من دەزانم ڕوسیا سێهەم وڵاتە لە جیهاندا بۆ ڕێژەی خۆکوژی، بەریتانیا لە پلەی ١٠٩ هەمینە هێشتا، یانی بەجۆرێکی تر تێی بڕوانیت لە پلەی یەکەوە تا ١٠٩ کە بەریتانیایە هێشتا وڵاتێکی ئیسلامی تێدا نی یە، لەگەڵ ئەوەشدا وڵاتە مسوڵمان نشینەکان ژیانیان بە گشتی ناخۆشە لە ڕوی مادی و پێداویستیەکانی ژیانەوە، بۆ نمونە عێراق بە نمونە وەرگرین کە من لە بنەڕەتدا خەڵکی ئەوێم لەو ڕێزبەندەدا بە پلەی ١٥٤ هەمین وڵاتە،[25] بەڕاسی غیابی ئیمانە خۆ کوشتن، چون گەر ئیمان لە ناخدا هەبو هەردەم ئەوەندە

[25] https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_suicide_rate

گفتوگۆی پشت سەگەکان

گەشبینی بە مرۆڤەکان دەدات ڕۆژانە هەوڵی کارێکی چاکە بدات بۆ پتەوکردنی پەیوەندیەکانی لەگەڵ خوای گەورەدا.

ناتاشا: باشە یانی ئەوروپا ڕێگری نی یە بۆ ئەوە؟

ڕۆبن: لە دونیای ئەورووپادا بۆت نی یە سەگی پەروەردە نەکراو بەرەڵا بکەیت لە شوێنی گشتیدا! چون جێگەی مەترسیە بۆ سەلامەتی گشتی، بەڵام سستمی سەرمایەداریەکە خۆی لە سەگ خراپتر بەربونەتە خەڵکی، ئەسڵەن وایان لە خەڵك کردوە وەك سەگ هەر ڕاکە ڕاکەیان بێت و پیشەی سەگیان پێچەوانە کردوە کە سەگ لە ماڵەو مرۆڤەکان لە دەرەوەن ؟!

ناتاشا: هەستێکی گۆڕانکاری لەناوەوە دەمجوڵێنێت، دەمەوێت بگریم و ناشتوانم، یەکەمجارمە لە ژیانمدا ئاوا هەستێکم بۆ دروست بوبێت، پێویستم بە ئیسراحەتە.

ڕۆبن: ئەوە هەستی سەوزبونی ئیمانە لە ناختدا، پێویستە ئاوی بدەیت، لە پێشدا فیزکیەن ئاوی بدە، هەستە بڕۆ خۆت بشۆ، دواتر لەگەڵ خوای گەورەدا قسە بکە، فێری نوێژت دەکەم،

گفتوگۆی پشت سەگەکان

بەڵام بۆ ئێستە هەرچۆن دەتەوێت قسەی لەگەڵ بکەیت بیکە، ناخی خۆتی بۆ هەڵڕێژە، سوپاسیشی بکە.

ناتاشا: ئەوەی تۆ دەیڵێی ڕێك ئەوە دەکەم، هەست دەکەم پەلەکەشم بۆ ئەوە بێت، سا بەڵکو ئیسراحەتم بداتێ.

ڕۆبن: دوێنێ چۆن گوزەراندت؟ ئێستە هەستت چۆنە؟

ناتاشا: خۆم شت، داوام لە خوای گەورە کرد، وتم نازانم چی بۆ من چاکە، داوای ئەوەت لێ دەکەم هەرچی بۆم باش بێت خۆت ساحێبم بیت، زۆر شتی تر، هەستێکی تایبەتیم بۆ دروست بو، شەویش خەوێکی خۆشم دی، لە خەوما لەناو باخ و گوڵزارێکی زۆر خۆشدا بوم، پەپولە بە چواردەورمدا دەسوڕانەوە، ژن و پیاوێك لە دورەوە هاواریان دەکردو دەگریان و داوای یارمەتیان لێ دەکردم، پیاوێکیشم لە دورەوە دەدی زۆر لام جوان بو منیش ئەوم بانگ دەکرد جوابی نەدەدایەوە، خۆم بۆ خۆم زۆر ئاسودەبوم، بەڵام دڵم بۆ ئەو ژن و پیاوە تەنگ دەبو، دڵم بۆ ئەو پیاوەش لێی دەدا کە بۆ بانگی دەکەم و جواب ناداتەوە.

گفتوگۆی پشت سەگەکان

ڕۆبن: ئەوەی گرنگە تۆ بۆ خۆت ئاسودەبویت، ئەوە خاڵێکی گەورەی وەرچەرخانە، ئەگەر پێشت خۆش بێت تەفسیری خەوەکەت بۆ دەکەم، ڕێك پێت دەڵێم مەبەست لەو خەوە چی بوە، بەڵام بەڵێنم پێی دەدەیت کە ئاسایی وەریگریت؟

ناتاشا: بۆ خەو دەکرێت مانای تایبەتی هەبێت، ڕاستی پێم خۆشە لێکدانەوەی ئەو خەوە بزانم، هههه خۆشە یەکەمجارە ئەمە دەبیستم.

ڕۆبن: خەوەکەت دەکەم بە ٣ بەشەوە، بەشی یەکەم ئاسودەبویت و لە گوڵ و گوڵزاردابویت و پەپولە بە دەوردا دەسوڕایەوە ئەوە نیشانەی ژیانێکی تازەیە بۆ تۆ کە مسوڵمانت قبوڵ کردوە، دڵت پێی خۆش بێت، بەشی دوهەم: ژن و پیاوەکە کە بانگیان کردویت ئەوە لەوەیە دایك و باوکت یان دوکەسی نزیکت بن و پێویستیان بە هاوکاری تۆ بێت دەکرێت بیاندۆزیتەوەو یارمەتیان بدەیت بە تایبەت کە پیرن و سا بەڵکو بە ڕۆشنیای ئیمان ژیانیان بگۆڕیت، بەشی سێهەم ئەو پیاوەی

گفتوگۆی پشت سەگەکان

کە بانگت دەکردو جوابی نەدەدایەوە ئەوە منم و ئەگەر ئەو نیەتە لە دڵتدا مابێت بۆ زەواج ئەوە سەرناگرێت.

ناتاشا: تۆ چۆن ئەمە دەزانیت! ئەڵبەت ئەو دوکەسەی کە بانگیان دەکردم شێوەشیانم دەکرد، هەتا ئەو پیاوەش کە بانگم دەکرد هەر تۆ بویت بەڵام نەمویست بڵێم تۆیت، وە دەکرێت ئەنجامی ئەم خەوە ببێت بە بڕیار، مەبەستم بۆ تۆ کە نەتەوێت من بهێنیت، چون لەبیرتە لەسەرەتای یەکتر بینینەکەوە ئەم ئاماژەمان هەر هەبو.

ڕۆبن: مادام کەسەکان دەناسیت بەدوایاندا بڕۆ، نا مەبەست بڕیار نی یە، دیارە بۆ من ناگونجێت و دۆخی تایبەتی خۆم هەیە.

ناتاشا: ئەڵبەت چەند پێم ناخۆشە تۆ لە دەست بدەم ئەوەندەش دڵخۆشم لەوەی پەیامەکەت هیچ غەریزەیەکی تێکەڵ نەبو وە دڵخۆش دەبم لەگەڵی.

ڕۆبن: دوعاکەی خۆت لەبیر بێت جوانترین دوعات کردوە لەبیرتە هەر ئێستە چیت وت!

گفتوگۆی پشت سەگەکان

ناتاشا: چی؟

ڕۆبن: هەرکەمێك پێش ئێستە مەگەر نەتوت: وتم نازانم چی بۆ من چاکە، داوای ئەوەت لێ دەکەم هەرچی بۆم باش بێت خۆت ساحێبم بیت، دیارە ئەمە باشترینە بۆ تۆ پێی ڕازی بە.

ناتاشا: چ زو دوعاکەمت لەبەرکرد!

ڕۆبن: ناتاشا تەسلیم بون بە قەدەری خوای گەورە زۆر گرنگە، چون لەوانەیە من بۆ تۆ هاوپیشەیەکی باش بم بەڵام مێردێکی باش نەبم، ئافرەت هەیە لای ئێمە دەڵێ خۆم دەکوژم گەر نەمدەن بە فلان کوڕ دواتر سەیر دەکەیت دوو مانگیش پێکەوە هەڵناکەن.

ناتاشا: هەست دەکەم من کەوتومەتە ناو بەختەوەریەکەوە بەڵام هێشتا پێویستم بە ڕینمونی و هاوکاریە.

ڕۆبن: لە یادتە وتم بۆ فێربونی ئوتومبێل مۆڵەت پێویستە واتە ئیجازە؟

ناتاشا: بەڵێ چاکیشم لە یادە.

گفتوگۆی پشت سەگەکان

ڕۆبن: ئەوە تۆ مۆڵەتەکەت وەرگرتوە، ئێستە ئیجازەت هەیە، بەڵام ئەم گرنگترە، ئێستە تۆ خاوەنی بڕوانامەی مسوڵمانێتیت، بەڵام لە یادتە وتم دوای مۆڵەت چی تر پێویستە؟

ناتاشا: بەڵێ هەتا وتت لە بەریتانیا وشەی دەرچوە:

Passed

لە ئوتومبێلەکانیان دەدەن.

ڕۆبن: ئافەرین ڕێك وایە چون کەسێك کە مۆڵەتەکە وەردەگرێت دوای ئەوەش پێویستی بە ئەزمونە، بە ئیسراحەت و ژیرانە دیراسەی ئیسلام بکە، بەختەوەربە بە ئیسلام، وریابە زۆر خێرا لێنەخوڕیت با مسوڵمانیش بیت پێکداداان دروست دەبێت، سەیری هێماکان نەکەیت دور نی یە پاسکیل سوارێك بکەیت بە ژێرەوە، زۆریش سوك لێخوڕیت دوات قەرەباڵغ دەبێت.

ناتاشا: هیوادارم هەم شۆفێرێکی باش بم و هەمیش مسوڵمانێکی دروست.

گفتوگۆی پشت سەگەکان

ڕۆبن: ئەوەش کارتی تایبەتی خۆمەو ئیمەیڵ و تەلەفۆنی تێدایە، دەتوانیت بە ئیمەیڵ پەیوەندیمان هەبێت، وە ئاگاشمان لەیەك دەبێت.

ناتاشا: زۆر سوپاست دەکەم، هیوادارم پشتگوێم نەخەیت، زۆر سودم لێت وەرگرت.

ڕۆبن: هیوادارم تۆش ئەو دوکەسەی لە خەوەکەدا دیتت پشتگوێ نەخەیت.

دوای شەش مانگ

ناتاشا: هەردو کەسەکەی ناو خەوەکە ئێستە پێکەوەین و مسوڵمان بون، سڵاویان بۆت هەیە.

لە ڕێگەی مسوڵمانەکانی مۆسکۆوە ئێستە مێردێکی چیچانیم هەیەو بەختەوەرین.

ئەم بەشەی گفتوگوی پشت سەگەکان کۆتایی پێهات، ١٥ بەشی تری ماوە تەنها لەگەڵ ناتاشادا، دوای مسوڵمان بونی و

گفتوگۆی پشت سەگەکان

قوڵبونەوەی لە شەریعەتدا وەك كەسێكی شارەزا ئەمجارە ڕوبەڕوم دەبێتەوە.

لەبەر سەرقاڵی زۆرو پشوی هاوینەوە بۆ كاتێكی تر ئەو پانزە بەشەش دادەبەزێنن كە بەرگی سێهەمی گفتوگۆی پشت سەگەكان دەكان، وە بەشی كۆتایشی هەر هەیە كە بەرگی ٤ دەكات، واتە كۆی هەمو گفتوگۆی پشت سەگەكان ٤ بەرگ بو، ڕۆبن و ماری، ڕۆبن و ناتاشا تا مسوڵمان بونی، ڕۆبن و ناتاشا دوای مسوڵمان بونی، وە بەرگی ٤ كە نامەوێت ئێستە لەبارەوەیە بدوێنم كە زۆر گەرم و گوڕترەو لەبری ٢ كەس كۆمەڵێكین لەو بەرگەدا.

هیودارم وانەی زۆری تێدا بێت..

ڕۆبن و ناتاشا

گفتوگۆی پشت سەگەکان

ناتاشا: هەستێکی گۆڕانکاری لەناوەوە دەمجوڵێنێت، دەمەوێت بگریم و ناشتوانم، یەکەمجارمە لە ژیانمدا ئاوا هەستێکم بۆ دروست بوبێت!

ڕۆبن: ئەوە هەستی سەوزبونی ئیمانە لە ناختدا، پێویستە ئاوی بدەیت.

قیبلە

د. عومەر عەلی
٢٠١٩

رۆبن و ناتاشا

گفتوگۆی پشت سەگەکان